

Zadarmo

Noviny o živote Bratislavy,
jej mestských častí
a všetkých Bratislavčanov
vydáva NIVEL PLUS, s.r.o.
Vychádzajú dvakrát v mesiaci
v náklade 159 000 kusov.
Registrované na KÚ Bratislava
pod číslom 8/KÚB/248/13-8/98

Bratislavské Noviny

Redakcia:

Gorkého 6, Bratislava 811 01
Telefón a fax 531 00 28
Administrácia
a príjem inzercie tamtiež.
Vytlačil AVI line, s.r.o.
Do poštových schránok
bratislavských domácností
roznáša Surema, s.r.o.

Štvrtok 8. októbra 1998

Pressburger Zeitung ~ Pozsonyi Újság

Ročník I. ~ Číslo 4

Zmluvu o výstavbe metra ešte nepodpísali

BRATISLAVA

V piatok 25. septembra bolo v Primaciálnom paláci všetko pripravené na podpis zmluvy medzi spoločnosťou Metro a konzorciom firiem Matra Transport International - Campenon Bernard SGE - Siemens. Záverečný akt tohto niekoľkomesačného snaženia sa však nakoniec neuskutočnil. Predseda predstavenstva a.s. Metro Pavel Vlček to zdôvodnil tým, že sa zatiaľ nepodarilo spresniť text zmluvy.

Ako povedal, na podstatných záležitostiach sa partneri dohodli, ostáva doriešiť len detaily, ktoré by v budúcnosti mohli spôsobovať problémy. Zástupcovia konzorcia zahraničných firiem nepodpísanie zmluvy nijako nekomentovali. Primátor Peter Kresánek sa od spôsobu, akým sa nepodpísanie zmluvy uskutočnilo, vzápätí verejne distancoval. Do uzávierky tohto vydania novin sa nám nepodarilo spojiť sa s Pavlom Vlčekom a tak sme sa žiadne podrobnosti nedozvedeli. Máme však informáciu, že výstavbe bratislavského metra a podpisu zmluvy bude venovaná tlačová konferencia, ktorá sa uskutoční koncom októbra. O ďalšom vývoji vás budeme aktuálne informovať. (brn)

Zabili brata mŕtveho bossa

KARLOVA VES

Výstrely z automatických zbraní usmrtili na Pribišovej ulici pred vchodom domu číslo 41 dvoch mužov - 31-ročného Róberta D. z Bratislavy a 32-ročného Mariána F. zo Žiaru nad Hronom, ktorí sedeli v osobnom aute značky Mercedes 600 S. Podľa informácií z policajných zdrojov na mercedes strielali dvaja maskovaní páchatelia zo zbraní kalibru 9 mm. Po skutku ušli na aute značky Audi tmavej farby.

Polícia na mieste činu zaistila 30 kusov nábojníc a dva projektily, pištoľ značky Glob 19 kalibru 9 mm a pištoľ ČZ 85 kalibru 9 mm. Asi hodinu po skutku v lesnom poraste v katastri obce Jabloňové, okres Malacky hasili požiarnici horiace osobné auto značky Audi, ktoré oheň tak poškodil, že sa nedalo zistiť evidenčné číslo vozidla, číslo motora ani číslo karosérie. Policajti skúmajú, či išlo o to isté vozidlo, na ktorom ušli páchatelia dvojnásobnej vraždy. Prípadoom sa zaoberá vyšetrovateľ krajského úradu vyšetrovania. Nebohý Róbert D. bol bratom údajného bossa bratislavského podsvetia Eduarda D., ktorého 9. mája tohto roku v areáli bratislavských Zlatých Pieskov usmrtila mohutná explózia na diaľku odpálenej nálože. (his)

Súčasťou interiéru Starej tržnice je obrovský suterén, kde by mali podľa projektu byť ďalšie predajné priestory. Primátor verí, že v Starej tržnici budeme opäť nakupovať už na jar. FOTO - Vladimír Mišauer

Stará tržnica by mala byť otvorená na jar

BRATISLAVA

Ako nedávno potvrdil primátor Bratislavy Peter Kresánek, rekonštrukcia objektu Starej tržnice na Námestí SNP je po stavebnej a pamiatkovej stránke ukončená. V súčasnosti zostáva urobiť len niektoré špecializované práce, ako je inštalácia chladiarenských zariadení, rozvodov elektriny a vzduchotechniky.

Podľa bratislavského primátora by Stará tržnica mala byť otvorená na jar budúceho roku. Dovtedy je potrebné vybrať dodávateľa špecializovaných prác v interiéri, ako aj budúceho správcu tržnice. Podľa zákona o verejnom obstarávaní tak musí magistrát Bratislavy urobiť vo verejnej súťaži.

Rekonštrukciu Starej tržnice donedávna brzdil spor medzi mestom Bratislava ako vlastníkom objektu a spoločnosťou EWCC, ktorá si objekt od mesta v roku 1993 prenajala. Táto spoločnosť však nedodržala zmluvu, podľa ktorej ju mala zrekonštruovať do februára 1995. Mesto preto v decembri 1996 odstúpilo od zmluvy a začalo so záchrannými prácami, pretože objekt sa medzičasom ocitol v havarijnom stave. Od januára 1997 mesto vyše roka rokovalo so spoločnosťou EWCC a na jar 1998 došlo k dohode. Mesto vyplatilo firme EWCC jej doterajšie investície do obnovy objektu a dokončeniu rekonštrukcie už nestálo nič v ceste.

Ako v súvislosti s budúcnosťou Starej

tržnice povedal primátor Peter Kresánek, je dôležité, aby nové vedenie mesta po komunálnych voľbách nepodľahlo vidine veľkých ziskov za nájomné v objekte tržnice a neuprednostnilo iný sortiment výrobkov, ako bol už magistrátom odsúhlasený. Preto chce primátor na najbližšom zasadnutí mestského zastupiteľstva požiadať poslancov o schválenie záväzného lokálneho programu Starej tržnice.

Vo vynovenom objekte tržnice bude predovšetkým predaj ovocia, zeleniny, kvetov, balených potravín, rýb, mäsa a syra. Predajné stánky v Starej tržnici by mali byť otvorené 20 hodín denne - od 6.00 ráno do 2.00 v noci. Zásobovanie Starej tržnice by malo byť zabezpečené po celý deň. (pol)

Niektorým opravené lampy prekážajú

Naš rozhovor

V súvislosti s pokračujúcou rekonštrukciou verejného osvetlenia v meste väčšina obyvateľov ocenila zlepšenie, ktoré nastalo v uliciach po zotmení. O doterajších rekonštrukčných prácach a o súčasnom stave osvetlenia sme sa pozhovárali s Martinom MICHÁLEKOM zo spoločnosti Siemens, ktorá sa stará o verejné osvetlenie v Bratislave.

- Modernizácia verejného osvetlenia v Bratislave je v podstate ukončená. Zostávajú nedoriešené niektoré veľké križovatky, ktoré budú rozširované, respektíve inak upravované a preto v takýchto prípadoch čakáme s modernizáciou osvetlenia na uskutočnenie týchto stavebných zámerov mesta. Viaceré ulice sa nám podarilo zrekonštruovať ešte v tomto roku, niektoré ulice sú pred dokončením, iné plá-

nujeme zrekonštruovať na budúci rok. Keď sme začiatkom minulého roka prevzali od mesta prevádzkovanie verejného osvetlenia, bolo funkčné na 30 percent, jeho modernizáciou sa nám do konca roka 1997 podarilo funkčnosť osvetlenia zvýšiť až na 85 percent. Po rekonštrukčných prácach, ktoré sme tento rok realizovali a ktoré do konca roka ešte urobíme, očakávame, že funkčnosť osvetlenia stúpne aspoň na 90 percent.

Znamená to, že 10 percent ulíc bude v noci tmavých?

- Nie, tých 10 percent, to sú bodové výpadky osvetlenia spôsobené najmä káblovými poruchami. Často nám plynári, vo-

dári a iní investori pri stavebných prácach, úpravách ciest a chodníkov presekávajú káble, ktoré máme v zemi a tým znefunkčnia niektoré svietidlá. Keby nebolo týchto tzv. tretích vplyvov, funkčnosť bratislavského osvetlenia by bola vyššia. Po úplnom dokončení modernizácie a rekonštrukcie do konca roka 2001 plánujeme ešte zvýšiť funkčnosť osvetlenia v meste na 95 percent. Vzhľadom na vyčítanie vandalov, životnosť výbojok a spomínané zásahy tretích osôb do rozvodov nemôže funkčnosť osvetlenia nikdy dosiahnuť 100 percent. Problémy nám spôsobujú aj samotní občania, ktorým svietia lampy do okien a žiadajú, aby sme v tom ich sťažiaru vytočili poistku. Ide o lampy, ktoré roky nesvietili, opravili sme ich a niektorým to prekáža. Zhováral sa Slavo Polanský

Prípravné práce na Carltone sú už ukončené

BRATISLAVA

V týchto dňoch sa končia prípravné práce na rekonštrukcii hotela Carlton na Hviezdoslavovom námestí. Ich súčasťou bola aj výmena drevených stropov za betónové a zbúranie prístavieb v zadnej dvorovej časti hotelového komplexu. Po skončení tejto etapy by sa malo začať so samotnou rekonštrukciou hotela a s výstavbou podzemných garáží pred budovou Carltonu.

Ako nás informoval autor projektu rekonštrukcie Carltonu Ing. arch. Vladimír Vršanský, stále nedostali stavebné rozhodnutie, na základe ktorého sa môže začať s rekonštrukčnými prácami. So stavebným úradom sa investor dohodol, že po predložení súhlasného stanoviska Starého Mesta a magistrátu k výstavbe podzemných garáží, im vydajú územné rozhodnutie. Magistrát však do svojho rozhodnutia vsunul podmienku vybudovania vstupu do garáží aj z Gorkého ulice. Podľa V. Vršanského nový vstup by si vyžadoval úpravu projektu a nové rokovania s vlastníkami pozemkov, čo by práce oddialilo najmenej o pol roka. To by, samozrejme, zablokovalo aj vydanie stavebného povolenia na samotný Carlton. Po rokovaní so zástupcami hlavného mesta sa nakoniec dohodli, že magistrát vydá doplnok k rozhodnutiu, v ktorom bude uvedené, že vjazd z Gorkého ulice bude riešený ako samostatná stavba. V takom prípade nebude brzdiť získanie povolenia na práce týkajúce sa obnovy a dostavby hotela.

Dodatok je už aj s ostatnou dokumentáciou na oddelení životného prostredia Okresného úradu Bratislava I, ktorý by mal v najbližších dňoch vydať územné rozhodnutie na výstavbu podzemných garáží. Na základe toho potom stavebný úrad vydá stavebné povolenie na rekonštrukciu Carltonu. Získanie stavebného povolenia na obnovu a dostavbu hotela je totiž podmienené vydaním územného rozhodnutia na výstavbu podzemných garáží.

Doteraz najväčšie výhrady zo strany úradov boli k zásahu do priestoru pred hotelom Carlton, ktorý sa dotkne najmä verejnej zelene. Aj tento problém sa nakoniec, vďaka spolupráci investora s environmentálnymi organizáciami podarilo úspešne vyriešiť. Nové riešenie bolo zapracované aj do projektu.

V prípade, že kompetentné úrady vydajú potrebné povolenia čo najskôr, budú môcť práce na rekonštrukcii plynulo pokračovať, aby termín otvorenia hotelového komplexu, ktorý je naplánovaný na koniec roka 2000, mohol byť dodržaný.

Milan Šeršík

Pripravte sa na jesenné upratovanie!

BRATISLAVA

V týchto dňoch sa uskutoční vo viacerých bratislavských mestských častiach jesenné upratovanie, v rámci ktorého sa budú mŕť Bratislavčania zbaviť nepotrebných vecí a odpadu, ktorý vznikol pri čistení spoločných priestorov obytných domov, pivníc, kočikárni a povál, okolia domov, chodníkov a priľahlej zelene.

V rámci jesenného čistenia budú v niektorých mestských častiach umiestnené veľkokapacitné kontajnery, inde stačí odpad uložiť na spevnené plochy v blízkosti stanovíšť na bežný domový odpad. Tak to bude aj v Ružinove, kde bude jesenné upratovanie trvať od 15. do 31. októbra, pričom k bežným kontajnerom je možné uložiť aj opotrebované autobatérie. V prípade veľkého množstva odpadu tu budú pristavené veľkokapacitné kontajnery. V Starom Meste budú bezplatne pristavené veľkokapacitné kontajnery.

O JESENNOM UPRAŤOVANÍ vo vašej mestskej časti sa informujte na odboroch životného prostredia vášho miestneho úradu. (brn)

Pri Brestovke budú podzemné garáže

DÚBRAVKA

Priestor nad potravinami Brestovka v Dúbravke dostáva v týchto dňoch celkom novú podobu. Na bývalom, málo využívanom parkovisku za niekoľko týždňov vyrástla nová čerpacia stanica spoločnosti Conoco JET. Po benzínke MOL pri niekdajšom Dome ovocia a zeleniny to bude druhá benzínová pumpa v tejto časti Dúbravky.

Okrem predaja pohonných hmôt bude čerpacia stanica ponúkať predaj doplnkového tovaru, okrem iného aj čerstvé sladké pečivo z vlastnej pekárne. Súčasťou pumpy je i automatická umývárka. V podzemí pod objektom stanice je 52 parkovacích boxov. Zachované zostalo tiež verejné parkovisko pre zákazníkov priľahlej predajne potravín. Čerpacia stanica bude v prevádzke od 5. do 23. hodiny a s jej otvorením sa počíta v polovici októbra. (mš)

Budeme sedieť na reklamách

VRAKUŇA

V septembri začala v mestskej časti Vrakuňa žilinská firma Arton rozmiestňovať nové reklamné lavičky. V máji podpísali zástupcovia mestskej časti zmluvu, na základe ktorej bude do júla budúceho roku umiestnených vo Vrakuni 21 reklamných lavičiek.

Lavičky budú umiestňované prevažne v blízkosti zastávok MHD, vedľa nákupných stredísk a všade tam, kde je väčší pohyb ľudí. Polovica z celkového počtu lavičiek by mala byť osadená ešte do konca tohto roku. Protislužbou žilinskej firmy za možnosť rozmiestniť vo Vrakuni lavičky, ktorých operadlo bude slúžiť na reklamné účely, je oprava a servis 42 lavičiek umiestnených v pešej zóne mestskej časti. (rv)

Výstavbu Zámockej ulice brzdí štátna správa

STARÉ MESTO

Výstavba Zámockej ulice už niekoľko mesiacov viazne. Prekážkou je „zvláštny“ postoj okresnej štátnej správy, ktorá sa k žiadosti na zmenu územného rozhodnutia pre výstavbu Zámockej ulice akosi nechce vyjadriť. Ako v tejto súvislosti uviedli predstavitelia Zámockej spoločnosti, a.s., ktorá má realizovať výstavbu a revitalizáciu tejto ulice, postoj Okresného úradu Bratislava 1 má pravdepodobne politické pozadie.

Ako sa nám podarilo zistiť, Zámocká spoločnosť, a.s., ešte pred rokom požiadala príslušný stavebný úrad o zmenu územného rozhodnutia pre výstavbu Zámockej ulice, pretože došlo k zmene väčšinového akcionára Zámockej spoločnosti, a.s., a tým aj k zmene projektu výstavby tejto ulice – namiesto dvoch veľkokapacitných garáží pod budúcimi objektmi majú

byť pod každým objektom vybudované samostatné garáže. ÚRAD však súhlas na zmenu pôvodného územného rozhodnutia nedal. A to aj napriek tomu, že Zámocká spoločnosť, a.s., očakávala toto rozhodnutie ešte v novembri roku 1997!

Štátni úradníci totiž žiadali ďalšie a ďalšie doklady, potvrdenia, vyjadrenia. To všetko trvalo do 23. marca 1998, keď sa podarilo všetko potrebné skompletizovať a územné rozhodnutie bolo pripravené na podpis. ÚRAD však nerozhodol. V máji 1998, keď predstavitelia Zámockej spoločnosti, a.s., konečne dohodli s Odborom životného prostredia Okresného úradu Bratislava 1 a ten nemal k žiadosti o zmenu územného rozhodnutia žiadne pripomienky, vyžiadali si ÚRAD ďalší posudok – stanovisko susediacej školy ohľadne možného zatienu školského bytu!

Celý prípad je o to zaujímavejší, že

spoločnosť Garden, ktorej po súhlase mestského zastupiteľstva Zámocká spoločnosť, a.s., ešte pred rokom odpredala 30 percent pozemkov, územné rozhodnutie od ÚRADU dostala. A dostala ho na základe tej istej dokumentácie, ktorú predložila Zámocká spoločnosť, a.s.!

Ako sa v tejto súvislosti vyjadril predseda predstavenstva Zámockej spoločnosti, a.s., Jaroslav Kachlík, 10. augusta podal sťažnosť na nadriadený orgán ÚRADU, ktorým je ďalší ÚRAD – Krajský úrad Bratislava. Ten sa doteraz k sťažnosti nevyjadril. A tak sa na Zámockej ulici ešte nestavia, aj keď prvé domy mali byť postavené už koncom tohto roka. ÚRAD sa totiž nevie akosi rozhodnúť. Alebo sa už rozhodol, že sa rozhodovať nebude? V súťaži „Bludy úradnej obludy“ by zrejme tisíc korún putovalo na Okresný úrad Bratislava 1. (pol)

Zámocká sa aj vďaka postojú ÚRADOV na „výkladnú skriňu“ mesta zatiaľ nepodobá.

FOTO - Vladimír Mišauer

Do konca roku SaÚD Staré Mesto zanikne

V apríli miestne zastupiteľstvo Staré Mesto rozhodlo, že k 31. decembru 1998 bude zrušená Správa a údržba domov Staré Mesto. Starostu Starého Mesta poslanci poverili, aby zabezpečil výkon správy a údržby domov prostredníctvom správcovských firiem vybraných na základe výberového konania. Výkon správy má podľa tohto rozhodnutia prejsť na nové správcovské firmy najneskôr do 31. októbra 1998.

Oproti pôvodnému stavu z roku 1991 prešlo do týchto dní pod správu iných správcovských firiem už viac ako 75 per-

cent domov a bytov v Starom Meste. Stalo sa tak hlavne po predaji bytov a nebytových priestorov, keď si vlastníci založili spoločnosti vlastníkov, alebo si sami vybrali správčovskú firmu. K 1. augustu prešlo pod správcovstvo Staromestskej a.s., H-Probyt a Prvej správčovskej okolo 3500 obecných bytov. Od 1. októbra odišlo zo správy SaÚD ďalších 2500 bytov, ktorých noví vlastníci sa sami rozhodnú pre niektorú zo správčovských firiem. Od 1. novembra do 31. decembra musí Správa a údržba domov Staré Mesto urobiť všetko potrebné na

prípravu podkladov na vyúčtovanie za rok 1998, pričom pôjde o vyúčtovanie od 1. januára 1998 do konca októbra, keď bola správa domu odovzdaná novému správcovi. Od roku 1999 všetky práva a záväzky zaniknutého SaÚD preberie mestská časť Staré Mesto. Miestny úrad v priebehu prvého polroka urobí vyúčtovanie, doručí ho bývalým nájomníkom a zároveň vykoná aj reklamačné konanie k uvedenému vyúčtovaniu voči dlžníkom. Všetky pohľadávky SaÚD voči nájomníkom obecných bytov bude naďalej vymáhať Miestny úrad Staré Mesto. (mg)

Toho, čo nič nemá, pád koruny netrápi

Národná banka Slovenska pred niekoľkými dňami zrušila fluktučné pásmo, čím sa výrazne oslabil kurz koruny voči zahraničným menám. V uliciach Bratislavy sme preto vyzvedali, či Bratislavčania začali premieňať svoje úspory na tovar alebo na zahraničnú menu.

Karol D., elektrikár: Žiaľbohu, žiadne úspory nemám a ani mi v najbližšom čase nehrozia, takže som o nič neprišiel. Zníženie kurzu koruny sa určite prejaví v cenách tovaru, takže to sa ma už bude týkať podstatne viac. Pri neustále klesajúcich cenách elektroniky si nemyslím, že by kúpa elektrospotrebičov, tak ako to

Čo hovorí ulica

urobili niektorí, bola tou najvýhodnejšou investíciou.

Blažena R., servírka: Mám niečo našetrené, takže asi sa mi moje úspory znehodnotia. Dúfam len, že to nebude nadhlo, a že koruna sa opäť vyšplhá hore. Niektorí, ako môj šéf s tým počítali a skupovali valuty už mesiac pred devalváciou.

Ignác Ž., zásobovač: Nemám toľko našetrených peňazí, aby som musel rozmýšľať, čo s nimi urobiť, aby sa mi vplyvom pádu koruny neznehodnotili.

Chápeť ľudí, ktorí majú na knižkách desaťtisíce či státisíce korún, že musia byť poriadne nazúrení. Taký je život, ten čo má veľa, sa trasia, aby mal ešte viac a ten čo nemá nič, toho to trápi.

Alena G., sekretárka: Mám v banke založený devízový účet, takže mňa sa zníženie hodnoty koruny negatívne nedotklo. Skôr naopak, ak zostane kurz tak nízko, ako je teraz, alebo ešte klesne, dokonca na tom aj čosi zarobím. Tých peňazí však nemám toľko, aby sa zo mňa zo dňa na deň stala boháčka, ale aspoň nemusím nadávať, že som prišla o úspory. Aj tak si myslím, že po zostavení vlády sa to upraví. (mer)

Shell postavila motoristom aj semaforey

KARLOVA VES

Motoristom prechádzajúcim cez Karlovu Ves začne o niekoľko dní slúžiť nová čerpacia stanica firmy Shell. Na prázdnej ploche vedľa budovy miestneho úradu od mája vyrástla nielen benzínová pumpa, ale i umývárka áut. Kolaudačné konanie sa uskutočnilo už minulý týždeň, teraz sa bude čakať na jeho platnosť. Podľa odhadu zástupcu firmy, pumpu pre verejnosť otvoria v druhej polovici októbra.

Súčasťou projektu výstavby čerpacej stanice bola i úprava cestnej komunikácie v jej bezprostrednom okolí. Na priľahlej križovatke s odbočením na sídlisko Dlhé Diely po dohode s mestskou časťou investor postavil svetelnú signalizáciu ako svoj príspevok k bezpečnosti premávky na tomto frekventovanom mieste. Okolie benzínovej pumpy skrásli upravené zelené plochy s okrasnými drevinami. Predajňa v priestore pumpy bude ponúkať okrem obvyklých motoristických potrieb aj rýchle občerstvenie a základný potravinový a drogistický tovar. Čerpacia stanica bude otvorená nonstop, takže s týmto sortimentom môže slúžiť aj ako večierka. (mer)

Natieranie stĺpov osvetlenia brzdí počasie

BRATISLAVA

V uplynulých mesiacoch začali pracovníci Siemensu, ktorý realizuje rekonštrukciu verejného osvetlenia v Bratislave, natierať stĺpy verejného osvetlenia. Nový náter postupne dostávajú stožiare vo všetkých bratislavských mestských častiach, s výnimkou novo osadených „strieborných“ stĺpov. Ako nám povedal predstaviteľ spoločnosti Siemens Martin Michálek z vedenia projektu verejného osvetlenia Bratislavy, tieto stožiare sú obojstranne pozinkované a vďaka tomu sú odolnejšie proti poškodeniu a vplyvom počasia. Preto ich natierať ani nebudú. Čo sa týka ostatných stožiarov, mnohé z nich mali poškodený náter a boli tak menej odolné proti hrdzi. Ako zdôraznil, natierajú všetky stožiare na hlavných mestských ťahoch bez rozdielu. Doteraz natreli zhruba 5500 stĺpov, do konca roka by to chceli dotiahnuť na počet 8000. Ich veľkým protivníkom je nepriaznivé počasie, ktoré spôsobilo, že od konca septembra museli natieranie prerušiť.

Všetky stĺpy verejného osvetlenia umiestnené vedľa ciest dostávajú dvojfarebný náter. Spodná časť stožiaru je napríklad natretá výraznou žltou farbou a vrchná červenou alebo modrou. M. Michálek nám vysvetlil, že to má význam najmä z hľadiska bezpečnosti, aby vodiči, ale aj chodci za šera včas spozorovali takýto stožiar. Tieto farebné kombinácie sa dajú ešte do obdobia zavádzania moderného verejného osvetlenia v Bratislave. Snahou Siemensu pri súčasnej rekonštrukcii bolo rôznymi nátermi odlíšiť stĺpy podľa jednotlivých lokalít. Tento návrh však na magistráte nenašiel podporu, takže pri natieraní stĺpov rešpektujú pôvodné farebné prevedenie, ktoré v súčasnosti vlastne len obnovujú. (brn)

Kandidáti na primátora

V nadchádzajúcich komunálnych voľbách, ktoré sú vyhlásené na 13. a 14. novembra, si budú Bratislavčania voliť svojich zástupcov do samosprávnych orgánov mesta a mestských častí. Primášame zoznam kandidátov na primátora a starostov mestských častí, ako sa nám ho podarilo získať z miestnych úradov a od predstaviteľov miestnych volebných komisií.

Kandidáti na primátora:

BRATISLAVA
Jozef Moravčík (SDK, KDH, DU, DS, SDE, SDSS, SZS)
Jozef Dubníček (SLS)
Arpád Duka-Zólyomi (SMK)
Július Binder (HZDS)
Stanislav Pánis (SNJ)
Ladislav Setnický (SOP, BOS)
Peter Rohal (Republikánska strana)
Alojz Hlina (SMD)
Milan Mojš-Kováč (SLU)

Kandidáti na starostov I.

STARÉ MESTO

Andrej Ďurkovský (KDH, DU, DS, SDSS, SZS)
Marián Giba (HZDS, SOP, SDE, ZRS)
Marta Černá (Nezávislé fórum)
Alojz Hlina (SMD)

NOVÉ MESTO

Richard Frimmel (KDH, DU, DS, SDE, SOP)
Pavel Polák (HZDS, SNS)

PETRŽALKA

Vladimír Baján (KDH, DU, DS, SDSS)
Jozef Böhm (NF)
Peter Dubovan (HZDS, SNS, SDE, ZRS, KSS)
Rastislav Richter (SNJ)

DÚBRAVKA

Peter Polák (KDH, DU, DS, SDSS, SZS, SDK, SDE, SOP)
Jozef Kováčik (JSP)
Eugénia Zelená (HZDS, SNS, ZRS)

DEVÍNSKA NOVÁ VES

Ján Žatko (KDH, DU, DS, SDSS, SZS, SOP)
Jozef Ďurček (nezávislý)
Vladimír Mráz (NF)
Alojz Moravec (SNS)

DEVÍN

Zvonimír Bartovič (nezávislý)
Rastislav Kunst (nezávislý)
Ján Novotný (SDE)

ZÁHORSKÁ BYSTRICA

Anton Beleš (KDH, DU, DS, SDE, SOP, SDSS)
Vladimír Kubovič (nezávislý)

LAMAČ

Eubomír Blai (SDK, SDE, SOP)
Štefan Machaj (Naše Slovensko)
Ján Malovec (SNJ)
Marián Brutenič (HZDS, SNS)
Július Rozložník (Nezávislé fórum)

Nový „zimák“ otvorí možno už v októbri

DÚBRAVKA

V Dúbravke na Harmincovej ulici by mal byť tento rok otvorený nový zimný štadión. Správa telovýchovných a rekreačných zariadení mesta Bratislavy (STARZ), ktorá je správcou tohto zariadenia, začala v pondelok 5. októbra so skúšobnou prevádzkou. Zimný štadión, na ktorého dokončenie Bratislavčania čakali desať rokov, by mal túto sezónu opäť slúžiť verejnosti.

Štadión funkciu verejného klziska už plnil v rokoch 1986 až 1988 ešte ako otvorená ľadová plocha. Potom padlo rozhodnutie zakrytím plochy vytvoriť krytý zimný štadión. Zastrešenie štadióna bolo

hotové v roku 1989, no tým sa práce na klzisku skončili. Pôvodné mantinely sú dodnes využívané na ihrisku v Dúbravke, kde sa hráva hokej s loptičkou. Zariadenie strojovne bolo postupne rozkradené. Pred časom sa objavili úvahy využiť túto stavbu na komerčné účely, no nakoniec sa rozhodlo, že zimný štadión bude dokončený. Vzhľadom na absolútny nedostatok športových plôch v Bratislave, o ľadových plochách ani nehovoriac, to bolo jediné rozumné riešenie. Dezolátny stav, v ktorom sa štadión po rokoch chátraní ocitol, si v konečnom dôsledku vyžiadala investície vo výške 54 miliónov korún.

Nový zimný štadión v Dúbravke bude mať ako jediný na Slovensku rozmery kanadského ihriska. Vybavenie štadióna budú zatiaľ tvoriť len šatne športovcov a pre verejnosť. V budúcnosti sa ráta aj s výstavbou tribún, pokiaľ sa nájde dostatok investičných prostriedkov. Po skončení skúšobnej prevádzky a získaní definitívneho kolaudačného rozhodnutia by chcel STARZ začať s normálnou prevádzkou ešte tento mesiac. Nie je však vylúčené, že pre nedostatok finančných prostriedkov sa tento termín ešte posunie. Verejnosť bude môcť nový zimný štadión využívať v utorok a cez víkend. (mil)

Na Obchodnej stavajú nový obchodný dom

STARÉ MESTO

V dolnej časti Obchodnej ulice oproti City centru sa pred niekoľkými dňami objavila veľká prázdna plocha. Na mieste, kde stáli štyri objekty, v ktorých kedysi bola predajňa mäsa, pizzeria, obuv a športové potreby je dnes oplotený vybudovaný priestor. Práve na tomto mieste by malo vzniknúť nové obchodné centrum.

Nové centrum bude architektonicky, svojím štýlom aj použitými materiálmi zodpovedať charakteru Obchodnej ulice. Na

parcele pôvodných štyroch domov vyrastie jeden objekt s dvoma nadzemnými podlažiami a podkrovím, ktorý bude fasádne členený. V podzemných priestoroch budú garáže s asi 200 parkovacími miestami. Rekonštrukcia pôvodných objektov v ich schátranom stave by nemala význam, navyše tieto domy nie sú pamiatkovo nijako významné.

Investorom nového obchodného centra je spoločnosť MTK, ktorá je aj majiteľom City centra, fungujúceho na Obchodnej ulici od novembra minulého roku. V

tomto zrekonštruovanom dome našli svoje miesto viaceré renomované svetové značky, ako je McDonald's, DM drogerie, Levi's. Podobné značky by mali byť zastúpené aj v novom obchodnom centre, ktoré bude podobné, avšak s väčším počtom obchodov a podzemnými garážami prístupnými verejnosti. Obchodný dom, ktorý vyrastie na parcele domov číslo 43, 45, 47 a 49 bude prístupný aj zo strany Vysokiej ulice, kde bude vjazd do garáží, odkiaľ sa budú obchody zásobovať. (mer)

Na tomto mieste Obchodnej ulice stáli 4 staré domy, ktoré nahradí nové obchodné centrum. FOTO - Vladimír Mišauer

Reštauráciu Chick'n'Chips v Luxorke zrušili

STARÉ MESTO

Na dverách prevádzky rýchleho občerstvenia Chick'n'Chips v Luxorke sa pred niekoľkými dňami objavilo oznámenie, že reštaurácia, ponúkajúca kuracie špeciality formou rýchleho občerstvenia, je od 21. septembra zrušená. Príčiny jej zatvorenia sme zistovali u prevádzkovateľa reštaurácie - spoločnosti Chick'n'Chips.

Ako nám povedala jej konateľka Marta Rejholcová k tomuto nepríjemnému kroku museli pristúpiť z viacerých dôvodov. Od roku 1996, keď začali pripravovať spustenie siete reštaurácií Chick'n'Chips na Slovensku, sa výrazne zmenilo ekonomické prostredie, predovšetkým rástli ceny vstupov, energie,

obalových materiálov, čo by sa nevyhnutne muselo premietnuť do cien ponúkaných produktov. Tie by však zdrželi tak, že by sa vlastne stali nepredajnými. Spolu s rastom cien rýchlym tempom rástli i úrokové sadzby úverových zdrojov, čo znamenalo, že pri dosahovaných tržbách sa výrazne znižovala schopnosť spoločnosti splácať požičané peniaze. Podľa M. Rejholcovej nie nepodstatnú úlohu pri rozhodovaní o zotvorení siete reštaurácií zohral i pokles kúpyschopnosti slovenských zákazníkov.

Všetky tieto faktory zapríčinili, že podnikanie spoločnosti v oblasti stravovania sa stalo nerentabilným. Vyvrcholením tohto stavu bolo postupné zatvorenie

prevádzok v Žiline, Trenčíne a nakoniec v Bratislave. Pripomeňme, že spoločnosť Chick'n'Chips po niekoľkých odložených termínoch začala s prevádzkou rýchleho občerstvenia v Luxorke v apríli minulého roku.

Priestory reštaurácie v budove Luxorky v súčasnosti zívajú prázdnotou a podľa vyjadrenia M. Rejholcovej sú vlastníkom objektu firmou Kastor ponúkané na prenájom. Z doterajších záujemcov však ani jeden neprejavil záujem prevádzkovať tu rýchle občerstvenie. O novom užívateľovi by sa malo rozhodnúť v najbližších dňoch tak, aby sa priestory opäť otvorili ešte v októbri. S najväčšou pravdepodobnosťou sa Bratislavčania v Luxorke viac nenajedia. **Milan Šeršík**

Kandidáti na starostov II.

KARLOVA VES

Bystrík Hollý (KDH, DU, DS, SDSS, SZS)
Hugo Skyva (HZDS, ZRS)
Ján Vasil'ko (SOP, SDE, SNS)

RUŽINOV

V čase uzávierky novín nám na sekretariáte starostu Ružinova odmietli poskytnúť zoznam kandidátov na starostu.

VRAKUŇA

V čase uzávierky novín nám na sekretariáte starostky Vrakune odmietli poskytnúť zoznam kandidátov na starostu.

RAČA

Alojz Benkovič (KSS)
Pavol Bielik (KDH, DU, DS, SDSS, SZS, SDE)
Jozef Házy (SOP)
Ivan Strnisko (HZDS, SNS)

VAJNORY

Alexej Molnár (HZDS)
Marián Pružina (KDH, SOP, SDE, DS, DU)

PODUNAJSKÉ BISKUPICE

Oto Nevický (KDH, DU, SDE, SOP, SMK)
Viliam Nagy (nezávislý)
Peter Adamec (HZDS)

RUSOVCE

Eva Papánková (SDE)
Jana Jamborová (nezávislá)
Alojz Veselovský (HZDS)
Dana Schubertová (nezávislá)

ČUNOVO

Štefan Brosz (Nezávislé fórum)
Alžbeta Broszová (nezávislá)

JAROVCE

Mária Wukertichová (KDH, DU, DS, SDSS)
Štefan Czafik (nezávislý)
Martin Wolf (nezávislý)

Toto sú kandidáti na primátora Bratislavy a starostov jednotlivých mestských častí, ktorých zaregistrovali mestská a miestne volebné komisie. Ďakujeme všetkým predstaviteľom bratislavskej samosprávy, ktorí nám vyšli v ústrety a nám ochotne poskytli mená kandidátov.

V Bratislave zvítazili demokrati

BRATISLAVA

V septembrových parlamentných voľbách zvíťazila v Bratislave SDK, ktorá získala 46,86 percenta hlasov. Druhé bolo HZDS (19,04 %) a tretia SDE (15,62 %).

Z pohľadu okresov získala SDK najviac hlasov v okrese Bratislava I (Staré Mesto), kde ju volilo 53,9 % voličov. Na voľbách sa v Bratislave zúčastnilo 296 632 oprávnených voličov. (brn)

Staromestské
Noviny

+

Bratislavské
Noviny

=

184 000

Rozloha: 24,2 km²
Počet obyvateľov: 16 552
Hustota obyvateľov na 1 km²: 684
Prvá písomná zmienka: rok 1539

■ História obce siaha hlboko do minulosti. Dokumentujú to unikátne nálezy slovansko-avarského pohrebiska a archeologické nálezy z obdobia Samovej ríše. Dnešné obyvateľstvo tvorí spoločenstvo Slovákov, Čechov a Chorvátov a dokonca aj malej skupiny potomkov Talianov.

■ Obec Devínska Nová Ves sa v minulosti postupne volala Wyfalw, Wyfalu, po maďarsky Dévényújfalú, po nemecky Theben Neudorf. Devínska Nová Ves patrila medzi poddanské osady devínskeho panstva.

■ Po bitke pri Moháči v polovici 16. storočia začali vtedajšiu osadu devínskeho panstva obsadzovať Chorváti. Do konca storočia sem prišli v troch vlnách a počtom úplne prevýšili starousadlíkov. V tom čase sa obec začala nazývať Chorvátskou Novou Vsou. Ešte v 19. storočí tu boli Chorváti väčšinovým etnikom a archaická forma chorvátskeho nárečia sa zachovala dodnes. Po vzniku Československa sa v Devínskej Novej Vsi usadili aj Česi, ktorí si tu vytvorili vlastnú kolóniu.

■ Devínska Nová Ves vás môže príjemne prekvapiť niekoľkými pozoruhodnosťami. Jednou z nich je Kostol sv. Ducha. Postavili ho Chorváti v 16. storočí a (aj keď bol niekoľkokrát rekonštruovaný) nesie typické znaky starej chorvátskej renesančnej architektúry.

■ V 19. storočí vznikli v Devínskej Novej Vsi prvé podniky - vápenka, tehelňa a pálenica.

■ Na začiatku 19. storočia prešli napoleonské vojská po obsadení Rakúska po moste cez rieku Morava a pri postupe na Bratislavu Devínsku Novú Ves spustošili.

■ V roku 1831 obec zachvátila morová epidémia, ktorej podľahlo 107 obyvateľov.

■ Od roku 1838 fungovalo pravidelné spojenie kónskej železnice, ktorá viedla z Bratislavy cez pontónový most v Devínskej Novej Vsi do Viedne.

■ Medzi Devínskou Novou Vsou, Devínom a Dúbravkou sa rozprestiera štátna prírodná rezervácia Devínska Kobyla. Jedinečnosť tohto územia dokumentuje výskyt 234 druhov húb, 110 druhov lišajníkov, 100 druhov machov a 1100 druhov rastlín. Cez rezerváciu vedie 4 km dlhý náučný chodník so siedmi tematickými zástavkami s informačnými panelmi.

■ V posledných parlamentných voľbách v mestskej časti Devínska Nová Ves získali najväčšiu podporu kandidáti za KDĽ. Spoločne s poslancami DU, NSK, DS a niekoľkými nezávislými poslancami sa snažia presadzovať zámery, s ktorými išli pred štyrmi rokmi do komunálnych volieb.

Devínsku Novú Ves trápia podobné problémy ako ostatné mestské časti: byty, byty, byty

V katastri Devínskej Novej Vsi sa nachádza najsevernejší a najzápadnejší bod Bratislavy (Devínske jazero - rameno Moravy a priechod cez rieku Moravu). Táto dynamicky sa rozvíjajúca mestská časť musí zápliť s mnohými podobnými problémami ako ostatné časti mesta. Či už ide o drogy, problémy so životným prostredím alebo o nedostatok bytov... O uplynulom volebnom období a o plánoch do budúcnosti sme sa porozprávali s prednostom miestneho úradu v Devínskej Novej Vsi Jánom ŽATKOM. Najskôr nás zaujímalo, čo najviac trápi poslancov miestneho zastupiteľstva tejto mestskej časti.

- Jeden z najväčších problémov je stále narastajúci počet žiadostí o byty, ale vyhovieť sa im nedá, lebo voľné byty nie sú. Najmä v pôvodnej časti Devínskej deti dorastajú, ženia sa a vydávajú, ale nemajú vlastnú strechu nad hlavou. Tí, ktorí na to majú, si prenajmú byt za nekresťanské peniaze, iní z Devínskej Novej Vsi radšej odídu.

Rozprávať by sa dalo o kadečom, rozsah novín to však nedovoľuje. Dobré vieme, koľko problémov musí denne samospráva riešiť. A tak sa pýtame: čo sa v mestskej časti Devínska Nová Ves za štyri uplynulé roky podarilo vyriešiť tak, že môže byť právom hrdá?

- Určite to bude znieť neuveriteľne, ale stará časť Devínskej Novej Vsi bola do nedávna, vlastne na prahu tretieho tisícročia, bez kanalizácie. A práve v tomto volebnom období sa podarilo vybudovať kanalizáciu pre tri veľké oblasti našej mestskej časti. Myslím si, že táto stavba, ako aj ďalšie, sú výsledkom rozumnej finančnej politiky miestneho zastupiteľstva mestskej časti Devínska Nová Ves. Urobili sme tiež televízny káblový rozvod, na výstavbu ktorého boli použité obecné peniaze. Občanom garantujeme, že poplatky za signál budú oveľa nižšie ako inde v Bratislave. Môžem spomenúť rad ďalších stavieb, napríklad oživenie rybníka na Mlynskej ulici, riešenie parkovacích plôch, ale aj výsadbu zelene či revitalizáciu detských ihrísk, ktorých nebolo málo.

Čo považujete v komunálnej politike za najpodstatnejšie?

- Spoluprácu a ústretovosť, ale najmä dobrú spoluprácu so štátnymi orgánmi.

Zhovárал sa Václav Pankovčín

Sídliisko v Devínskej Novej Vsi bezprostredne susedí so Sandbergom.

FOTO - archív

V Devínskej Novej Vsi prišli na nápad, ako mladým rodinám uľahčiť dostať sa k bytu

V mestskej časti Devínska Nová Ves vznikol nápad, ktorý nemusí byť zanedbateľný ani pre ostatné mestské časti Bratislavy. Ide vlastne o jednoduché riešenie bytovej otázky mladých rodín. Podľa jeho projektu, ktorý bol poslancami miestneho zastupiteľstva schválený už v decembri minulého roku, by sa množstvo mladých ľudí mohlo bez problémov dostať k normálnemu nájomnému bytu bez veľkých finančných nákladov.

„Bolo to v roku 1996. Prvá časť návrhu predpokladala, že samospráva poskytne občanom DNV bezúročnú pôžičku do výšky 300 tisíc korún. Miestne zastupiteľstvo návrh schválilo a odvtedy už bola pôžička poskytnutá desiatim žiadateľom,“ hovorí autor projektu Ján Žatko. Podľa jeho slov ďalší šiesti žiadatelia majú žiadosť schválenú a peniaze im budú poskytnuté po splnení formálnych

náležitostí. V druhej časti návrhu sa myslí viac na tých, ktorí na kúpu bytu jednoducho nemajú ani pri výhodnej pôžičke. „Ide hlavne o mladých ľudí, ktorí sú po svadbe, ale peniaze na kúpu bytu ešte dlho mať nebudú. Tým by MČ mala vyjsť v ústrety výstavbou Domu mladej rodiny, kde by mladí ľudia mali možnosť prenajať si byt na určitý čas, povedzme 5 alebo 10 rokov a počas tejto lehoty by si formou stavebného sporenia mohli šetriť na vlastný byt. Po uplynutí nájomnej lehoty by byt uvoľnili inej mladej rodine,“ pokračuje Ján Žatko.

S podporou poslancov mestskej časti sa táto myšlienka stretla už v decembri minulého roku. K zvláštnej situácii však došlo na poslednom zasadnutí. Dom mladej rodiny sa totiž vinou budúceho dodávateľa stavby ešte ani nezačal projektovať. Na druhej strane sa

na Ulici Štefana Kráľika v najbližšom čase začne s výstavbou polyfunkčného objektu, kde pribudne aj 100 nových bytov. Preto miestny úrad navrhol 30 malometrážnych bytov vyčleniť na zriadenie Bytov mladej rodiny. Na základe stanovísk odborných komisií Ján Žatko na rokovaní miestneho zastupiteľstva predložil návrh na zakúpenie zníženého počtu - iba 20 bytov v celkovej sume do 24 miliónov korún. Tento návrh sa však, napriek dávno schválenému projektu, stretol s veľmi tvrdou kritikou zo strany niektorých poslancov, a nakoniec nebol ani schválený.

„Považujem však za potrebné oznámiť mladým ľuďom z Devínskej Novej Vsi, že aspoň 15 z nich sa aj so svojimi rodinami budú môcť o 18 mesiacov sťahovať do nových bytov,“ dodáva prednosta miestneho úradu v Devínskej Novej Vsi Ján Žatko. **Václav Pankovčín**

Pribúdajú garáže aj parkoviská

Samospráva Devínskej Novej Vsi v uplynulom období vyčlenila 3 milióny korún na parkoviská, ale deficit parkovísk napriek tomu pretrvávajú. Ako uviedol prednosta miestneho úradu Ján Žatko, rozširovanie parkovacích plôch už v súčasnosti nie je možné ďalším podstatným zvyšovaním ich počtu, ale výstavbou garáží.

Mestská časť preto vychádza v ústrety súkromným investorom a v súčasnosti sa pripravuje výstavba asi 200 garáží v rôznych lokalitách. Podľa slov J. Žatka by sa podstatne mala zlepšiť situácia v parkovaní výstavbou parkovacieho domu s kapacitou až 700 miest. **(vpn)**

Lacný televízny káblový rozvod

Ako jediná bratislavská mestská časť vybudovala Devínska Nová Ves vlastnú káblovú televíziu z obecných prostriedkov a príspevkov jednotlivých účastníkov.

Káblová televízia vznikla najmä vďaka snahe poslancov udržať jej cenu na čo najnižšej úrovni. V súčasnosti platia užívatelia káblovej televízie v tejto mestskej časti neuveriteľne nízky mesačný poplatok - len 45 korún. **(np)**

Problémom je kanalizácia

Kanalizácia je podľa mnohých poslancov miestnych zastupiteľstiev „večným problémom“ samospráv. V Devínskej Novej Vsi sa do riešenia tohto problému pustili v rokoch 1995-1997 naozaj s vervou.

Za dva roky sa im podarilo odkanalizovať značnú časť územia. V súčasnosti sa už buduje kanalizácia v lokalite Slovinec v hodnote 11 miliónov korún, pričom mestská časť sa bude podieľať na výstavbe 5 miliónmi. Touto stavbou bude prakticky ukončené odkanalizovanie Devínskej Novej Vsi, v budúcom roku sa chystá odkanalizovanie posledných rodinných domov. **(vs)**

Na Sandbergu sú aj zvyšky veľrýb

To najzaujímavejšie, čo v Devínskej Novej Vsi a v jej okolí môžete podniknúť, sú podľa turistických sprievodcov prechádzky, túry a cyklotúry. Pre Stredoeurópana je určite prekvapujúcim, ba až šokujúcim pohľad na časť Devínskej kobyly - Sandberg. Je to jedinečné nálezisko svojho druhu na Slovensku

V pieskovom odkryve na vrchu Sandberg sa nachádzajú hordinové zvyšky z treťohorného mora s vodorovne uloženými vrstvami, ktorých vek sa odhaduje na 14 až 16 miliónov rokov. V sedimentoch objavili vyše 250 druhov neogénnych skamenelín. Identifikovali tu viaceré druhy ulitníkov, lastúrníkov, dierkavcov, hubiek, červov a zvyšky vyšších druhov organizmov ako veľrýb a tuleňov. Archeológovia našli na Sandbergu aj zvyšky suchozemskej fauny - napríklad kosti tapíra, chobotnatca, rôznych druhov kopytníkov, opíc, hmyzožravcov a mäsožravcov. **(brn)**

Napísali ste nám

V nedeľu sme boli v jezuitskom kostole. Pred koncom omše prišiel žobrák, čo tam po každej omši žobre. V ten deň tam prišiel ešte jeden a strhla sa hádka o miesto. Hádali sa až tak, že ten mladší vytiahol veľký kuchynský nôž a začal ohrozovať toho staršieho. Našťastie sa skončila omša a obaja sa začali venovať svojej práci - žobraniu. Z kostola sme išli na kávu do kaviarne Maximilián. Ani sme si poriadne nesadli, už prišla pýtať peniaze pani v šatke a okuliaroch s tabuľkou na prsiach, kde bolo napísané, aby sme prispeli na jej bývanie. Zložili sme sa a dali jej asi 80 Sk. To nestačilo, ešte sa chcela napiť z mojej sódy. Pokračovalo to ďalej, keď prišiel o 15 minút ďalší bezdomovec a ďalší a ďalší. Nebol to len ten Róm s dvoma strunami (ako ste písali minule), ale boli to aj Nerómovia a dosť drží. Ten Róm vám aspoň zaspieva, ale ostatní len žobru a žobru a znepriemňujú vám život.

pani Mészárosová, Bratislava

Denne chodím okolo parčíka medzi Záhradníckou a Križnou ulicou, kde pri kraji Záhradníckej stojí murovaný altán a v ňom je Panna Mária, patrónka nášho Slovenska - Sedembolestná Šaštínska. Pristavajú sa skoro denne ľudia rôznych národností - cudzinci. Dávajú tam aj kvety. Altán je sakrálny, potreboval by opravu. Je to stred mesta a naša pamiatka. Ostatné sochy sú preč. Prosím vás v mene Bratislavčanov, je to naša pamiatka, ak by to bolo možné opraviť altán Panny Márie a pridať i patrónov Bratislavy a urobiť nejakú murovanú vázu k altánu. Pripojíme sa v modlitbách za vás, ak by bola potrebná zbierka peňazí, poprosíme ľudí. Pouvažujte o tom, za toto veľké dielo vám Bratislavčania budú povďační. Pán Boh nech žehná vašu prácu i zdravie.

H. Saláková, Staré Mesto

Počas mojich pobytov v Rotterdame a v New Yorku som sledoval rôzne sprievody, ktoré cez víkendové dni spetrovali mesto. Boli to hudobné, folklórne i religiózne skupiny, ktoré organizovane tiahli po určenej trase cez centrum. Newyorčanmi i turistami sú obľúbené najmä pochody národnostných skupín (Poliaci, Íri, Portoričania) s typickou hudbou a oblečením. Pochody nemajú politický charakter, sú prezentáciou hrdosti na prislusnosť k určitému etniku, záujmovej skupine, náboženstvu či sekte. Bratislava nie je New York ani Rotterdam. Pešia zóna však ponúka ideálnu trasu na sprievody tohto druhu: z Hurbanovho námestia dole cez Michalskú ulicu, ďalej rovno Ventúrskou ulicou, potom doľava cez Panskú, znova doľava cez Sedlársku so zakončením na Hlavnom námestí... Celkom živo si viem predstaviť napríklad sprievod bratislavských ochrancov prírody s príznačnou symbolikou a alegorickými obrazmi či výjavmi, ďalej v Bratislave žijúcich Oravcov a Liptákov, sprievod Chorvátov z Devínskej Novej Vsi a Jaroviec, sprievod kultúrnych spolkov maďarskej menšiny, sprievod cechových spoločenstiev, organizačným vrcholom by asi bol pestrý sprievod prezentujúci kultúru Rómov. Sprievody jednotlivých cechov boli ešte na začiatku 20. storočia súčasťou mestského života Bratislavy. Vhodnou propagáciou, zainteresovaním médií, občanov a samospráv mestských častí by sa za pár rokov iste podarilo obnoviť tradíciu zaujímavých a pre turistov atraktívnych podujatí v centre mesta.

Vladimír Košinár, Ružinov

Vďaka pivu je smäd krásny

Recepčný hotela Maják na Picunde mi radostne oznámil, že na trhu majú pivo. Sprisahanecky žmurkol. -Češki budvar, - povedal a pridol šťavnaté mňam, mňam.

V roku 1980 nebolo v Sovietskom zväze pivo národným nápojom. Domáci pili vodku, turisti gruzínsky koňak, kto bol smädny vystál si v rade pohár kvasu. A zrazu pivo...

Rozbehol som sa na trh a moje oko uvidelo niečo rozprávkové. Pod plechovou strieškou boli uložené prepravky s fľaškovým pivom, nefalšovaný budějovický Budvar. Bolo to zjavenie, ako keby na to trhovisko zoskočila padákom Claudia Schifferová a pozvala ma na rande. Jediné, čo mi bránilo v prístupe ku Claudii, bolo drôtené pletivo a päťkilový zámok na dverách.

Rýchlo som objavil aj majiteľa kľúčov od toho zámku, rapavého muža, ktorý vyzeral ako generál Lebeď, ale trochu drsnejší, a mal hlbší hlas. Povedal som mu, že sa nemusí ponáhľať, že má čas najmenej päť sekúnd, ale on ani nevybral cigaretu z kútky úst, iba veľkou rukou potlačil termín čapovania kusa ďalej.

Vrátil som sa na poľudnie, slnko jačalo horúčavu do prachu trhoviska, bolo tridsaťpäť v tieni a rapavý s jednookým pomocníkom práve sťahovali prepravky s pivom do stredu trhoviska. Teplo, prach, stánky so zoschnutou zeleninou, chlapi vyplývajúci šupy zo semiačok, vyzeralo to ako keby viedli ten budvar na popravu. Potom jednooký pomocník priniesol päťdesiatlitrový alumíniový hniec. Potešil som sa, že ho naplnia dreveným ľadom, aby sa pivečko vychladilo. Sliny som mal ako lodné láná a jazyk prilpený o podnebie.

"Nie! Zastavte ho! To nemôže byť pravda. Zavolajte milíciu, ten chlap zošalel. Pomoc, bežte po psychiatra...!" Chlap s veľkou rapavou tvárou otváral jeden budvar za druhým a liaľ ich do slnkom rozpáleného alumíniového hrnca. S pomocníkom ich tam naliali sto, sto nádherných budvarov potupne hynulo, bublinku po bublinku vypúšťali svoju penovú dušičku, až úplne vyhasli. Z každého póru mi vtryskla poldecová kvapka potu, plakal som nad tým pivom celým telom.

Zatiaľ pomocník priniesol desať lepkačných zavaraninových pohárov a zástup

Bratislavčan na cestách

ožil.

Viete, ako sa na trhu na Picunde čapuje pivo? Brutálny chlap ho špinavými rukami nabere do zavaraninového pohára. Chcete vedieť prečo? Každý pohár má štyri deci, a fľaša päť.

Neviem, prečo som neodišiel, ale poslušne som čakal v rade, kým chlapi predomou dopili. Keď som prišiel na rad, bolo piva ešte dost, ale už sa v ňom topili muchy, spotený výčapník mal opášanú zásteru s kapsou, do ktorej pchal pokrkvané ruble. Chcel som kúpiť pár neotvorených fliaš za trojnásobok ceny, ale ani ma nepočúval. Zrazu som stál pri stánku s dvomi zavaraninovými fľašami a pil som z nich

Hostinec s ponukou domácej kuchyne

Bedeker gurmána

Tentokrát sme sa vybrali do novotvorenej petržalskej reštaurácie LE-BERFINGER v priestoroch niekdajšieho zájazdného hostinca na pravom brehu Dunaja. Zrekonštruované múry reštaurácie a najmä jej vnútorné zariadenie vytvárajú príjemnú atmosféru skutočného hostinca, kde nechýba dobré víno a chutná strava. To potvrdzuje aj jedálny lístok, ktorý vás osloví lákavou ponukou pravej domácej kuchyne.

Hneď na úvod nás nemilo prekvapili nečisté poháre, v ktorých nám čašník (inak celkom pozorný) priniesol dosť nevýrazné sudové víno z Dol'an (zdá sa, že niektorí v Bratislave ešte stále netušia, ako sa leští sklo). Najskôr sme sa nechali zlákať grilovanými kuraciami krídelkami, ktoré neboli ničím výnimočné, azda len tým, že kuchár ich zrejme nechal na grile prídlho. Mastené lokše s kuracou pečienkou boli nielen chutné, ale aj syté. Štyri druhy domácich polievok sme pod hrozbou úplného nasýtenia radšej vynechali. A urobili

zavraždený budvarík. Nedalo sa pomaly, musel som na ex. Chvíľu som ho v sebe hojdal a zrazu som zistil, že to pivo nezomrelo, že smrť iba predstieralo. V azyle môjho žalúdka vstalo z mŕtvych, natiahlo si moje ruky ako horúce rukavice, skĺzlo mi do nôh, vystužilo ma, nahustilo a poprosilo o posilu. Tak som vystál ešte jeden rad, vypil na ex dva zavaraninové poháre priamo na pečúcom slnku. Zrazu som bol mladý, krásny a ľudia okolo mňa boli sympatickí, usmievali sa na mňa a ja na nich. Aj rapavý bol zrazu príjemný. Páčilo sa mu, ako pijem tie pivá na jeden dúšok, vytiahol zo zástery butyločku a hrkli sme si teplej vodky. Jeho žena priniesla v novinách zabalenú sušenú rybu, keď som ju jedol, mala na boku trošku azbuky. To už bolo popoludnie, sedeli sme na prázdnych prepravkách od piva, rapavý spieval ako Šaljapin. Raz v Prahe sme tak popíjali U zlatého tigra a jeden pán na toaletách zauvažoval nahlas: Pánové, nemáte ten pocit, že nám to pivo jenom pujújou? Keď sme tak stáli za búdami s rapavým, ten sa zrazu spýtal: Chemingveja znáješ? Prisdvčil som a on povedal: Ja tóže! A išli sme popíjať ďalej. Povieť vám úprimne, že budvar najlepšie chutí, keď je čapovaný z alumíniového hrnca, na čerstvom vzduchu. Podvečer mi rapavého žena dala na rozlúčku šípkový lekvár. Keď lekvár zjem, budem môcť zo zavaraninového pohára piť pivo.

Boris Filan

Nostalgické korzo spred 70 rokov

STARÉ MESTO

Naozaj nostalgicky spomínam na nedeľné korzo spred 70 rokov, keď sme sa ako novopečené stredoškôlčky okolo 10. hodiny vybrali k Michalskej bráne, lebo sme vedeli, že náš idol - F. K. Veselý so svojim psičkom prejde niekoľkokrát korzo od Michalskej brány cez Sedlársku až po stanovište propeleru. A my, niekoľko desiatok študentiek v tých najsviatočnejších šatách, niekoľko krokov za ním, možno hlasnejším, dakedy aj menej hlasným zvukovým efektom, sme mu prejavovali naše sympatie a vďačnosť za jeho spevácke umenie.

O čistotu korza - a nielen z úcty k F. K. Veselému, ale aj z úcty k svojmu postaveniu „Hausmeistera“ sa ako strážcovia obytných domov postarali títo cerberovia a pred obchodmi ich majitelia.

A v sobotu, nedeľu a vo sviatočné dni sa o potešenie vidieť a počuť naše idoly postaralo Národné divadlo. Na prízemí bol priestor zvaný študentská lóža, kde za 1 korunu postojačky sme si mohli vypočuť naše idoly, ale aj celý repertoár divadla. Aj Schöner Nazi bol vtedy ešte mladík. Po splnení objednávky paničiek na vyčistenie parkiet a po očistení v ich kúpeľni, vyšiel si na korzo s cylindrom na hlave, obligátnym balíčkom v jednej a paličkou v druhej ruke a zastavil sa v cukrárni, kde mu zadarmo priniesli čiernu kávu a zákusok. Vážili si ho nielen paničky, ktorým pri čistení parkiet odviezol vzornú robotu, ale aj občania ako slušného človeka, raritu a kuriozitu mesta.

Barbora Húsková, Staré Mesto

Žime ako ľudia!

V októbri - mesiaci úcty k starším, sa viac ako inokedy zamýšľame nad životom starších ľudí. Príbeh, ktorý vám opíšem, som zažila v suteréne istého bratislavského kultúrneho domu.

Zbadala som tam utiahnutú deväťdesiatjedenročnú pekne upravenú pani zahĺbenú do čítania knihy. Rozhovorili sme sa práve o nich. Medzi rečou mi starká povedala, že mala dvoch synov, jedného prijali po ženbe bývať k sebe. Nevesta sa po smrti svokra začala cítiť väčšou paňou v byte než manželova matka. Starká to po náhlom úmrtí syna už nevládala znieť a presťahovala sa k druhému synovi. Aj tam prekážala neveste, preto sa v čase neprítomnosti syna utiahla sem. Istí rodičia ma raz požiadali o pomoc dieťaťu v slovenskom jazyku. Mladý otec mi povedal: „Nevlievajte do neho veľa citu, veď by v dnešných časoch neobstál.“ Nespôsobilá trpkú životnú skúsenosť starenky práve podobná rodičovská výchova oboch neviest? Naučili sme sa lietieť ako vtáci, potápať ako ryby, zostáva naučiť sa žiť na Zemi ako ľudia!

Lýdia Galbičková, Kralova Ves

Požičovnía mechanizmov s obsluhou UNC-060, AVIA skl., LIAZ skl.

- zemné práce, úpravy terénu
- preprava sypkých materiálov
- čistiace práce + likvidácia odpadu
- letná a zimná údržba komunikácií a zelene
- zriaďovanie a prevádzkovanie parkovísk

EKOPARKMAT, s.r.o., Ružová dolina 8 tel./fax: 566-7869, 0903-721-007

sme dobre - hlavný chod nás zmohol. Či už išlo o plnenú morčaciu rolku so šampiňónovou omáčkou a zeleninovou ryžou, ktorú nám odporučil čašník, alebo o jednu z tunajších „panvičiek“ - hydínovú (čo je vlastne kuracie a morčacie mäso s chutnou zeleninovou omáčkou podávané s opekanými zemiakmi na originálnej „panvici“). Naprázdno neobídu ani „nemäsozravci“, ktorí si môžu dať tvarohové knedličky či celkom chutné slivkové gule (sľubujú ich síce 400 gramov, ale sedem guliek zvládnete raz-dva). Ocenili sme, že v ponuke nechýbajú také originálne jedlá, ako sú grilované bravčové koleno na pive, grilované rebrá, gulky plnené údeným mäsom s kapustou, bryndzové halušky či držky Leberfinger. Takúto ponuku a v takom príjemnom prostredí, ako u Leberfingera, totiž v Bratislave nájdete málokde.

Po dobrom jedle nesmie chýbať múčnik

a tak sme si dali jablkový závin (pozor, žiadna kaviarenská štrúdlá, ale pravý domáci závin) a šálku kávy. Trochu nás len prekvapilo, prečo sme po jedle dostali úplne iné cappuccino v úplne iných šálkach ako nám priniesli pred hodinou. O tom, že aj tu zabúdajú na staré dobré pravidlá stolovania a prinesú vám ku káve len jeden cukor, ani nehovoriac. S návštevou reštaurácie Leberfinger sme však boli spokojní, v našich očiach jej však ubrali z lesku najmä obchytané poháre (jeden dokonca s náznakom rúžu), trochu pomalá obsluha a absolútny nedostatok papierových obrúskov (plátených detto). V každom prípade treba oceniť, že tento príjemný „hostinec“ vniesol do takmer vyľudneného Sadu Janka Kráľa trochu života i noblesy. Keďže je Leberfinger otvorený len niekoľko dní, o zvedavých hostí tu nemajú núdzu. Netreba zabúdať, že zvedavosť je dôvodom len prvej návštevy, tie ďalšie závisia od spokojnosti zákazníka.

Naše hodnotenie: ★★ ★

Maximálny počet: 5 hviezdičiek

On je známy drôtenými skulptúrami, ona geometrickými obrazmi Volajú sa Binderovci a žijú v srdci mesta

Jeden z mála slovenských sochárov, cez diela ktorého je vidieť svet. Jedna z mála poľsko-slovenských maliarok, cez ktorú vidieť asi nie je možné pre každého. Presnejšie, nie je to také jednoduché. Pavol a Danuta Binder. Dvaja výtvarníci, už dlhé roky neuznávaní štátnymi inštitúciami. On sochár, ona maliarka. Žijú v zátiší svojho domova uprostred Bratislavy, obklopení krásnou a divokou záhradou. Vo výtvarnom výraze sú odlišní, a predsa blízki. On je známy drôtenými skulptúrami, ona geometrickými obrazmi. S betónom, ani s ich betónovým menovcom však nič spoločné nemajú.

Mestská galéria v Bratislave zakúpila v týchto dňoch jednu z prvých medených prác Pavla Bindera - drôtenú skulptúru Stĺp. Pavol Binder je tak po rokoch takpovediac oficiálne uznaný aj na Slovensku. A to už má za sebou výstavy v Čechách, Taliansku či sympóziá v Nemecku.

„Bola to moja prvá medená plastika, ktorú som v živote vyrobil. Urobil som ju na svoju bratislavskú výstavu v Umeleckej besede v roku 1993. Je to stĺp, ktorý má pre mňa viac zmyslov, rozmerov - stĺp alebo pilier je základ všetkého, celej, povedzme, budovy. Mój stĺp na tejto výstave stál, nikto si ho možno ani príliš nevšímal. Potom si ho však vybrala kunsthistorička Zuzana Bartošová na medzinárodné sympóziium Rezonancie. A zrejme tak potom vznikla myšlienka v Mestskej galérii na jeho zakúpenie,“ povedal Pavol Binder.

Začiatkom septembra mal výstavu na nemeckej ambasáde v Bratislave spolu s akademickým maliarom Viktorom Hulíkom. „Zatiaľ nechystám nič nové, nechcem robiť výstavy pre výstavy a prezentovať verejnosti iba to, čo už mohla vidieť. Chcem ukázať niečo nové, aspoň tým, čo ma sledujú dlhšie, a ak to vyjde, možno už v máji na budúci rok,“ hovorí Pavol Binder o svojich plánoch do budúcnosti.

Danuta Binder vystavovala v bratislavskej Mestskej galérii tiež prednedávnom, práve v týchto dňoch však uvažuje o výstave v jej rodnej Varšave. „Mám taký dojem, že Danká by mala konečne vystavovať aj vo Varšave, pretože v poslednom období mala sériu výstav v Čechách a po rokoch bol o ňu záujem aj tu na Slovensku.

Vystavovala v Bratislave i Trnave,“ povedal Pavol Binder.

Záhrada Pavla a Danuty Binderovcov uprostred Bratislavy rozpráva o ich živote aspoň rovnako dobre, ako ich diela. Sochár a maliarka. Každý z nich má svoj vlastný prísne originálny rukopis, a pritom sa navzájom dopĺňajú ako divé a šľachtené kvety v ich záhrade. Mohutné stromy a vtáci v ich korunách, okrasné kríky a medzi ne pobežujúci pes - originálny Dán, „zdedený“ od susedov, poľná tráva a v nej položené alebo nad ňou visiace drôtené skulptúry si navzájom vôbec neprekážajú. Pod napadaným jesenným lístím kde-tu vytŕčajú klobúky suchohríbov.

Záhrada stúpa do kopca. Na vrchu stojí dom. Nijaký prepych. Jednoduché vkusné zariadenie a strašne, strašne veľa obrazov a sôch. Tu je ten svet, ktorý si Pavol a Danuta vybudovali za roky spoločného života. Pre tvorivého človeka asi nemôže existovať nič krajšie, ako žiť medzi ľuďmi, hoci aj uprostred veľkého mesta, a predsa v tvorivej samote sveta, ktorý si postupne vytvára a dotvára vďaka prírode a vlastnej fantázii. Prekročíte bránu, a ocitnete sa v tom inom svete, vo svete, ktorý formujú práve oni dvaja. Tu neexistujú okolité vplyvy, tu platí iný poriadok. Možno aj preto - vďaka tomuto svetu - sa Binderovci nevytŕčajú na obdiv tak, ako mnohí iní. V tichosti a v skromnosti robia na veciach, ktoré sú príznačné len pre nich. Svet obdivuje originalitu Pavlových drôtených objektov a Danutiných geometrických malieb, ale na Slovensku donedávna ako keby ostávali bokom, nepochopení.

Danuta sa počas vlády komunistov mohla len veľmi ťažko prezentovať. Jej obrazy boli a sú čisto nepredmetné, čo sa komunistickým ideológom dvakrát nepáčilo a dodnes nepáči. V časoch samostatnej Slovenskej republiky tiež nebola v bohvieakej pozícii. Je Poľka, má poľské štátne občianstvo, a to sa na Slovensku kdekomu nemusí pozdávať. Určite je v nej aj kus jej vlastnej rozpoltenosti. Sama nevie, kde je viac doma: či v ateliéri v Bratislave alebo vo Varšave.

Počas 70. rokov sa obaja vytrhali tak z galérií, ako aj z povedomia verejnosti. Ticho okolo Bindera bolo prelomené až v roku 1993 vo výstavnej sieni na Dostojevského rade v Bratislave, v spomínanej Umeleckej besede. Nerád o tom hovorí, ale kým donedávna nemohol vystavovať z ideologických dôvodov, dnes nemôže z finančných: nie sú peniaze na katalóg.

No nechajme politiku politikom. Zaspomínajme si spolu s Binderovcami:

„Mój otec robil v bani,“ vraví Pavol. „Mnohí zo štíavnických baníkov boli v rezbárskom združení, vyrezávali z dreva. Otec v združení nebol, ale tiež vyrezával. Dodnes mám odloženého Krista, čo urobil. Neboli to umelecké veci, skôr veci videné. Ťažko sa to dá zaradiť - nie je to ani inšitné umenie. Pamätám si, že na základnej škole si ma začali všimnúť, že dobre kreslím. V Štiavnicach som začal chodiť na rezbársku školu, ale po prvom ročníku nás preložili do Bratislavy a odtiaľ som išiel na vysokú do Prahy. Otec medzitým zomrel, a mama ani nevedela, že idem študovať,“ povedal som jej to až po prázdninách.“

„Mój otec bol výtvarník,“ hovorí Danuta a pokračuje: „Som najstaršia zo siedmich detí. Moje tri sestry sú maliarky, jedna je grafička, tá žije v Paríži, jeden brat je violončelista... takže sme taká umelecká rodina. Chodila som do súkromnej školy, kde si všimli, že mám talent. Je to zvláštne, ale pôvodne som chcela byť chemičkou alebo zubnou technikou - neviem prečo. No urobila som skúšky na umelecké lýceum a už to so mnou išlo. Po prvom roku Akadémie vo Varšave som mala možnosť ísť študovať do zahraničia: vybrala som si Čínu, ale rodičia mi to nechceli dovoliť. Mój profesor mi vraví: Praha je najbližšie, je tam krásna architektúra. Tak som išla do Prahy. Dlhú som však nevydržala. Po roku v Prahe som sa rozhodla, že sa vrátim, ale už tu bola prekážka: veľká láska.“

Pavol Binder vstupuje do rozprávania: „Ja som bol v druhom ročníku sochárstva, Danká prišla tiež do druhého, ale na maliarsky odbor. Býval som na Alešovej koleji. Videl som blondatú hlavu. Nemal som čo robiť, a tak som do nej hádzal z okna git. Pozrela sa hore, že čo to je za blázna. A tak sme sa spoznali.“

Danuta: „Škola, spôsob výučby, to všetko bolo pre mňa veľmi vzdialené, keď som to porovnávala s Varšavou, kde bola tvorivá sloboda a slobodné myslenie.“

Pavol: „Najťažší je nápad. Samotná robota nie je problém. Vždy som sa snažil rešpektovať materiál - či to bol kameň alebo drevo a využíval som jeho vlastnosti tak, ako využívam aj charakter drôtu. Aby som z neho nevytvoril niečo, čo je pre tento materiál neprirodzené. Drôt je stočený, preto tieto formy. Videl som vo fabrike, ako sa odvíja a stáča. Transparentnosť drôtu je v tom, že vytvára hmotu, ale hmota nie je. Cez drôt vidíte: vidíte stred, vidíte, čo je za ním... To ma na tom fascinuje. Som blízkec a zaujíma ma aj to, aj to - aj drôt, aj kameň. Nejdú však dokopy. Snažím sa o to už niekoľko rokov, ale nedá sa to, lebo aj jeden, aj druhý materiál má svoj charakter. Ak chcem rešpektovať drôt, muselo by to byť na úkor kameňa, čo nechcem. Niečo

úplne iné je starý odrôtovaný hmiac: drôt sa tam dostáva ako pán, ktorý hmiac zachraňuje. Je potrebný, lebo hmiac by sa rozpadol. Dostáva ďalšiu dimenziu: okrem toho, že drží hmiac pokope, ešte ho aj vykrášli. Spraviť však plastiku, kde by som zlúčil tieto dva materiály... to sa mi nedarí. Byť výtvarníkom nie je len profesiou, ale aj záľubou. Mám nápad a kade chodím, tade o ňom rozmýšľam, ale stále neviem, ako na to. No viem, ako by to asi malo byť. Niekedy stačí, že niečo uvidím na ulici - a to mi dá podnet. Podľa sna som nikdy nič nerobil, ale snívalo sa mi o mojich veciach. Ráno som vstal otrávený s myšlienkou, ako som mohol niečo také urobiť.“

Tá galéria neskôr skrachovala. Je zaujímavé, že všade prosperuje lacné umenie, niečo, čo je pastvou pre oči. Umenie nemusí byť pekné. Medzi ľuďmi je zaužívané, že obraz musí byť pekný. Nemusí byť pekný! Môže byť aj škaredý. Ide o to, ako pôsobí. Veď sú na svete veci aj škaredé a patria k životu. Ľudia sa na umenie dívajú príliš očami a menej rozumom, čo vedie k povrchnosti. Rozum vládne u detí. Ak kreslí dieťa, vie presne, čo kreslí. U dieťaťa má každá bodka svoj význam a ak sa ho spýtate, čo to je, bez váhania vám odpovie. Až potom, keď ich pani učiteľky začnú učiť, ako sa má maľovať zajačik a koník, je po umení.

Danuta: „Pre mňa to nie je len príjemný pocit z tvorby, pre mňa je to aj práca, bez ktorej nemôžem žiť. U mňa vzniká obraz z potreby. Ak nemaľujem dlhšie ako týždeň, som chorá. Nerada však rozprávam o tom, ako a prečo maľujem. Je to potreba. Človek vníma, čo sa deje okolo neho a potom cíti potrebu dať to zo seba von. Havária Černobyľu na mňa tak zapôsobila, že som o tom urobila sériu obrazov. Asi po roku nato som sa stretla s jedným priateľom, tiež výtvarníkom a dozvedela som sa, že na neho to zapôsobilo rovnako: tiež cítil potrebu vyjadriť to.“

Václav Černý
FOTO - archiv

Tieto noviny dostane do rúk...

Bratislavské metamorfózy 1994-98

REKONŠTRUKCIA FRANTIŠKÁNSKEHO NÁMESTIA

V máji tohto roku bolo slávnostne otvorené zrekonštruované Františkánske námestie, ktorého novou dominantou sa stala kópia pôvodnej hasičskej fontány.

Tá na tomto mieste stála už v 16. storočí. Dnes sa Františkánske námestie stáva miestom konania tradičných trhov, ktoré kedysi dopĺňali kolorit Bratislavy ako významného obchodného strediska niekdajšieho Uhorska. Mestská časť Staré Mesto námestie vydláždila a obnovila na vlastné náklady. Na fontáne je umiestnená pôvodná socha ženy s krčahom, ktorej repliku v týchto dňoch vyrábajú bratislavskí sochári.

REKONŠTRUKCIA TROCH DOMOV NA HLAVNOM NÁMESTÍ

Po rokoch chátrania spoločnosť R.B.I. v júni 1997 definitívne ukončila rekonštrukciu troch historických budov na južnej strane Hlavného námestia.

V zrekonštruovaných priestoroch našli miesto najmä obchody a administratíva. Do domu číslo 2 sa vrátila v minulosti veľmi obľúbená a navštevovaná kaviareň Mayer - dnes Kaffee Mayer. Napriek vysokým cenám zákuskov a káv sa kaviareň stala navštevovanou a pri prechádzke korzom ju obide málokto. Aj priestor pred obnovenými domami dostal novú tvár v podobe novej dlažby, piatich nízkokmenných javorov a nových lavičiek, ktoré ocenili najmä turisti.

DLÁŽDENIE PEŠEJ ZÓNY V HISTORICKOM JADRE MESTA

Je až neuvěřiteľné, ako sa podarilo oživiť bratislavské korzo, ktoré bolo v minulosti miestom stretnutí a oddychu Bratislavčanov.

Pešia zóna má konečne novú dlažbu, nové dobové osvetlenie a smetné koše, nechýbajú ani lavičky. Po rokoch sa najmä zásluhou mestskej časti Staré Mesto podarilo korzu vrátiť niekdajší lesk a vrátiť naň život mesta. Vo viacerých etapách bol zrekonštruovaný povrch a osvetlenie ulíc Rybárska brána, Sedlárska, Laurinská, Panská, Michalská, Ventúrka, Biela, Zelená, Radničná, Uršulínska, Kostolná, Strakova, Františkánske námestie a priestor pred Bibianou.

VÝSTAVBA KOLEKTORA POD PEŠOU ZÓNOU

Tí, ktorí denne chodia okolo vynovenej Perličky na rohu Michalskej a Sedlárskej ulice si už zrejme nespomínajú, ako tento priestor vyzeral v nie tak dávnej minulosti.

Ohyzný plechový plot okolo šachty kolektora bol niekoľko rokov symbolom bratislavského centra. Vďaka iniciatíve mestskej časti Staré Mesto sa podarilo dokončiť kolektor pod Rybárskou bránou, Hlavným námestím, Sedlárskou a Michalskou ulicou. Dnes pred Perličkou namiesto stavebných mechanizmov vyhráva pri rôznych príležitostiach hudba.

FOTO - archív a Vladimír Mišauer

...každý obyvateľ Bratislavy!

Bratislava sa prezentovala v Kodani

BRATISLAVA

V hlavnom meste Dánskeho kráľovstva Kodani sa od 1. do 9. októbra konala reprezentačná prehliadka slovenskej kultúry a umenia Dni Bratislavy v Dánsku. Festival pripravil bratislavský magistrát v spolupráci s Mestským múzeom a Galériou mesta Bratislavy.

Jeho súčasťou boli výstavy o histórii Bratislavy, umeleckých remesiel, ilustrácií detských kníh, odborné prednášky o bratislavských korunováciách, slovenskom umení a džezové koncerty. Prehliadka vybraných umeleckých žánrov zo Slovenska sa uskutočnila predovšetkým na území samostatného mesta Frederiksberg, ktoré sa nachádza v srdci Kodane. Táto štvrť je známa vysokou úrovňou kultúrnych aktivít, úrovňou služieb a neexistenciou sociálnych a bytových problémov. Na slávnostnom otvorení Dní Bratislavy v Dánsku, ktoré hrou na drevných nástrojoch spestril Jozef Dodo Šošoka, sa zúčastnil primátor Peter Kresánek, starosta Frederiksbergu John Winter, mestskí poslanci z Kodane i Bratislavy a členovia diplomatickej misie SR v Dánsku. (brn)

3 knižných regálov

John Grisham

ADVOKÁT CHUDOBŇÝCH

Do renomovanej právnickej firmy vojde otrhaný tulák a vzápätí sa z ôsmich právnikov stanú rukojemníci. Mladý úspešný právnik Michael Brock sa prvýkrát v živote stretáva s bezdomovcom...

Richard Gordon

SLAVNÍ A OBTÍŽNÍ PACIENTI

Kniha zhromažďuje intímne podrobnosti o zdravotnom stave známych osobností.

Milan Ďurica

M. R. ŠTEFÁNIK VO SVETLE

TALIANSKYCH DOKUMENTOV

Skutočná historická pravda býva často zahalená závojom tajomstva. Aj táto publikácia je príspevkom na lepšie osvetlenie určitých otázok spojených so životom a najmä tragickou smrťou M. R. Štefánika.

Michal Záleta

BRATIA V DAŽDOCH

Po dlhom čase je tu vojnový román so šancou zaujať čitateľa. Príbeh sa odohráva na východnom Slovensku. Osudy rodín Vardiakovcov, Justíny Schorovej, Ondu Rajdoša sa v čase kataklizmy svojej doby ocitajú vo vzájomných vzťahoch.

Leonard S. Goldberg

SMRTEĽNÁ ŽATVA

Thriller z lekárskeho prostredia. Súdna patologička Joanna Blalocková musí čeliť skutočnosti, že jej sestru Kate priviezli v kóme do nemocnice. Dostala nebezpečný vírus a zlyháva jej pečeň. Jedinou nádejou je transplantácia. Podarí sa nájsť vhodného darcu?

~ ~ ~

Tieto knižné novinky nájdete už v týchto dňoch v regáloch Staromestskej knižnice a ďalších verejných knižníc v Bratislave.

Budúci rok uvidíme turnaj WTA Tour žien

Streda 16. septembra vojde do histórie slovenského tenisu. Na zasadnutí predstaviteľov WTA Tour v New Yorku sa zdvihli ruky pre vznik nového turnaja v rámci svetovej série ženského tenisu a jeho dejiskom bude BRATISLAVA. Turnaj s dotáciou 110 tisíc dolárov sa uskutoční 18.-25. októbra 1999 a názov prvého turnaja série WTA Tour na Slovensku bude Eurotel Slovak Indoor 1999.

„O diplomatickej sile nášho tenisu svedčí aj to, že hoci sme prihlášku podali tri mesiace po uzávierke, s prilepením turnaja neboli žiadne problémy. V priebehu týždňa bol schválený,“ vraví generálny sekretár Slovenského tenisového zväzu Igor Moška. Od predstaviteľov

WTA Tour máme zatiaľ prísľub na zorganizovanie budúročného turnaja, v prípade, že všetko pôjde hladko, nemal by byť žiadny dôvod, aby nepokračoval aj v nasledujúcich sezónach. Navyše s možnosťou zvýšenia dotácie. „Zmluva s hlavným partnerom Eurotelom je podpísaná na tri roky,“ dodáva Igor Moška. Slovenského tenisového fanúšika určite najviac zaujíma, na koho sa môže v Bratislave tešiť... „Plánujeme účasť štyroch tenistiek z prvej svetovej dvadsiatky plus našu kompletnú elitu,“ vraví Igor Moška. V termíne bratislavského turnaja bude miliónový turnaj Kremlin Cup v Moskve, ale organizátori sa spoliehajú na fakt, že týždeň pred Bratislavou sa hrá v Zürichu a nasledujúci turnaj bude v

Linzi. Aj preto v súvislosti s účasťou hovorili predstavitelia STZ o prekvapení... Práve v priebehu októbra sa doťahovali a možno ešte doťahujú rokovania okolo dejiska turnaja. Vo výbere boli dve haly - Pasienky a hala Incheba. Obe mali svoje prednosti a nedostatky, isté je, že hrať sa bude na grensetovom povrchu. Pre zaujímavosť, záujem o turnaj v rámci ATP Tour majú aj muži. Hrať by sa malo v Košiciach, ale skôr ako v roku 2000 to nebude. Do tohto dátumu sú totiž všetky termíny obsadené. Aj preto sa môže Bratislava právom tešiť, budúci október vstúpi bratislavskí usporiadatelia po kvalitnej organizácii Davis Cupu a Fed Cupu, medzi ďalšiu skutočnú tenisovú elitu!

Michal Mind'áš

Karin Habšudová, ktorá by nemala chýbať na premiére turnaja WTA Tour v Bratislave.

FOTO - Ramon Leško

Výkup fliaš nemožno viazať na nákup tovaru

Jedným z 8 základných práv spotrebiteľa deklarovaných Valným zhromaždením OSN v roku 1985 je aj právo na zdravé životné prostredie. Predpokladám, že si teraz mnohí z čitateľov pomyslia, čože je ich do toho. Nuž, myslím si, že nás všetkých je niečo aj do výrubov dažďových pralesov a zamorovania ovzdušia - ale viem, že čo koho bezprostredne nepáli, to nezvykne hašiť. Lenže väčšinu z vás to trápi, iba to neviete. Ide totiž o návratné zálohované obaly, čiže ľudovo fliaše.

Problém s fľašami sa začal krátko po našom vykročení do Európy. Krátkozrako sme vtedy dopustili likvidovanie zabehnaných distribučných a veľkoobchodných sietí a divoko privatizovali každý na svoju vlastnú päsť. Darmo som i ja volala po brzdení rôznych snáh, ktoré sa videli v (vo svete už opustenom) systéme malých obchodov tzv. Tante Emma Laden, kde je majiteľ aj zásobovačom, predavačom, účtovníkom či upratovačkou. Možno je tento typ obchodov sympatický - rozhodne je však nerentabilný. No dost' už teórie. Spotrebiteľovi zostali ako zvyčajne iba oči pre plač.

Zákazník je pán

Ani za takmer 10 rokov transformácie sa totiž v praxi nepodarilo uspokojivo riešiť problém s návratnosťou fliaš. Obchod, ktorý fliaše predáva spotrebiteľovi, je podľa zákona povinný ich aj odoberať. Zákon č. 634 Zb o ochrane spotrebiteľa nekompromisne určuje v § 18:

1. vratné zálohované obaly, v ktorých sa predávajú výrobky, sa musia v prevádzkarni, kde sa výrobky v takých obaloch predávajú, vykupovať po celý prevádzkový čas.
2. Výkup vratných zálohovaných obalov nemožno viazať na nákup tovaru. Množstvo vykupovaných vratných zálohovaných obalov nesmie predávajúci obmedziť. Zákon č. 137/1998 Zb. dopĺňa ešte jeden odstavec, a to v § 14 b odstavec 12, ktorý hovorí: Spotrebiteľ nie je povinný preukázať predávajúcemu zálohovanie vratných obalov. Zdanlivo je teda všetko v poriadku. Odkiaľ sa však berú tie desiatky sťažností spotrebiteľov? Nuž, bud'ne spravodliví aj voči obchodníkom. Systém výkupu fliaš zatiaľ nie je uspokojivý.

Faktom je, že výkup a manipulácia s fľašami nie je zadarmo. Aj výroba sa pohodlnejšie plní do nových fliaš - než tých z výkupu. Pri dnešnej honbe za ziskom sa teda nikomu nechce „babrať“ s vratnými obalmi. Veď jednorazový obal je podstatne výhodnejší. Otázkou je, pre koho. Náklady na výrobu fliaš si každý výrobca v plnej miere zaráta. Taká nevratná fľaša na nealko nápoje vyjde na 5-6 Sk. To však väčšina spotrebiteľov nevie, či nevníma. Ak sa teda nevyvíja spoločenský tlak na výrobcov - volia cestu, ktorá je pre nich výhodná. Ktože by sa staral o problém likvidácie hory plastových obalov či zbytočne vyrobenej energie, využívania surovín? Aj v predchádzajúcom parlamente boli do komisie životného prostredia zaradení poslanci za trest. Prečo práve výroba by mala mať ekologické myslenie? Čo dodať na koniec? Nuž neostáva nič iné, ako trvať na svojom práve v konkrétnom obchode. Oznamit' napr. SOI prípady porušovania zákona o ochrane spotrebiteľov. A možno aj zainteresovať svojich poslancov, aby sa problematikou fliaš začali vážne zaoberať. Marta Černá, Fórum spotrebiteľov

Naši o postup na Euro 2000

Zásľuhou Slovana, ale aj Petržalky či Interu, sa futbalová Bratislava na jeseň trošku prebudila a v stredu 14. októbra môže dať dôkaz, že to neplatí len pre ligu, ale aj pre reprezentáciu. V poslednom tohtoročnom stretnutí kvalifikácie ME 2000 privítame na Tehelnom poli Portugalsko a výsledok naznačí, či môžeme ísť do budúročných zápasov s reálnou šancou na postup.

Náš kormidelník Jozef Jankech oznámil nomináciu v piatok 2. októbra, deň po vypadaní posledného slovenského zástupcu (Trnavy) v európskych pohároch. Bolo v nej devätnásť hráčov: Vencel (Štrasburg), König, Timko, Varga, Tomaschek, Jančula, Majoroš (všetci Slovan), Kozák, Špilár, Sovič, Németh (všetci 1. FC Košice), Tittel, Karhan, Ujlaky, Bališ (všetci Trnava), Kinder (Middlesbrough), Dubovský (Oviedo), Moravčík (Duisburg), Fabuš (Trenčín). Náhradníci: Susko (Trnava), Kratochvíl, Pinte, Németh (všetci Inter), Dzurík, Zvara (objava 1. FC). Jozef Jankech k menám povedal: „Možno nehrajú všetci v ligovej súťaži v oslnivej forme, ale v reprezentácii zatiaľ nesklamali a ja im verím.“

Portugalsko by malo prísť na Tehelné pole v kompletnej zostave, teda aj s hviezdami - brankárom Vítorom Baiom (Barcelona), obrancami Secretáriom (FC Porto), Dimasom (Fenerbahce), Coutom (Lazio), záložníkmi Figom (Barcelona), Rui Costom (Fiorentina), Danim (Ajax), útočníkmi Joaom Pintom (Benfica), Sá Pintom (San Sebastian), či vychádzajúcou hviezdíčkou Nuno Gomesom (Benfica). A kto by chcel pochybovať o súperovej sile, nech si uvedomí, že Portugalsko má v Lige majstrov hneď dve mužstvá - Benfiku a FC Porto. Viac majú len Španieli - tri, rovnako majú Taliansko, Anglicko, Nemecko...

Michal Mind'áš

Kam za športom?

FUTBAL

I. liga: 17. októbra: Inter - B. Bystrica (18. h), 18. októbra: Petržalka - Trenčín (10.30 h), 24. októbra: Slovan - Dubnica (14. h).

II. liga: 11. októbra: Senec - Lokomotíva (14.30 h), 17. októbra: Devín - Trebišov (10.30 h), 18. októbra: Slovan B - Senec, 25. októbra: PREZENC - Jelšava (14. h).

REPREZENTÁCIA

14. októbra: Kvalifikácia ME 2000 Slovensko - Portugalsko (20.15 h).

HOKEJ

I. liga: 23. októbra: Slovan - Poprad (17.30 h).

BASKETBAL

I. liga žien: 17. októbra: Slovan - Levice, Istrobanka - Delta Košice.

I. liga mužov: 17. októbra: Inter - Prievidza, Štart - Ferrost Košice.

HÁDZANÁ

I. liga žien: 10. októbra: Chirana Prema Bratislava - Partizánske (18. h), 18. októbra: Inter - Šaľa, 25. októbra: Inter - Chirana Prema.

I. liga mužov: 10. októbra: ŠKP Bratislava - Prešov (18. h)

Vaš inzerát tu uvidí milión očí!

Obyvatelov ruší nočný odvoz smetí

STARÉ MESTO

Skúsenosť s odvozom domového odpadu máme všetci, či už pozitívnu alebo negatívnu. O tej svojej nám napísala čitateľka zo Štefánikovej ulice. Ako uvádza, v dome je vstupný vestibul, ktorý vedie na dvor. Tam sú dva veľké kontajnery, ktoré pracovníci OLO začali od leta vynášať o pol štvrté ráno a prázdne ich nechávajú vo vestibule.

Vývoz smetí cez nočný pokoj je ohlušujúci, načo pracovníci OLO vyhlásili, že si majú dať vybetónovať vestibul. To však, podľa čitateľky, nie je dobré riešenie, pretože smetiari cez vestibul „letia“ a nezbávajú, že obyvatelia domu spia.

O vyjadrenie sme požiadali kompetentného zástupcu spoločnosti OLO. Ten nám povedal, že v Starom Meste sa s odvozom odpadu začína už o jednej ráno. Na Štefánikovu ulicu chodia tak skoro preto, lebo v neskorších hodinách je na tejto komunikácii silná premávka, čo sťažuje ich prácu. Kontajnery nechávajú vo vestibule, aby sa vyhlí buhotaniu prázdnych nádob. Celú situáciu prešetria a pokúsia sa ju vyriešiť posunutím času odvozu smetí na neskoršiu hodinu. (stn)

Na Brnianskej otvoria pumpu už v októbri

STARÉ MESTO

Výstavbe čerpacej stanice Aral na Brnianskej ulici predchádzala búrlivá diskusia a nesúhlas Občianskej iniciatívy za zlepšenie životného prostredia v oblasti Patrónky. Po niekoľkých mesiacoch ťahaníach sa zástupcovia petičného výboru a petrolejárskej spoločnosti napokon dohodli. Po prísľube Aralu vybudovať na Brnianskej protihlukové bariéry sa 15. júna začalo s výstavbou pumpy.

Koncom septembra bola dokončená protihluková stena a prekládka zastávok autobusov MHD. Stenu chrániacu okolité domy pred hlukom postavili v úseku, ktorý môže byť teoreticky dotknutý prevádzkou čerpacej stanice a bol výsledkom dohody zástupcov Aralu, obyvateľov Patrónky a mestskej časti Staré Mesto. Investor, ktorý na jej výstavbu vynaložil takmer 14 miliónov korún, preto s jej predĺžením zatiaľ neráta. Po zazeleňovacích úpravách okolo bariéry, ktoré sa realizujú v týchto dňoch sa pracuje už iba vo vnútri benzínovej pumpy. Nová čerpacia stanica Aral bude dokončená a otvorená koncom októbra. (mil)

Tenisoví amatéri si skrižia rakety

NOVÉ MESTO

Miestny úrad mestskej časti Bratislava - Nové Mesto pripravil na záver „letnej“ športovej sezóny Tenisový turnaj amatérov, ktorý bude v dňoch 9. až 11. októbra na športovom ihrisku Ladzinského na Kramároch.

Súťažiť sa bude v štyroch kategóriách, prihlášky je možné podať do 9. 10. do 16.00 na telefónnom čísle 37-50-54. V prípade nepriaznivého počasia sa turnaj odkladá na 16.-18. októbra. (nm)

Prví zostanú bez tepla v bytoch neplatiči, výrobcovia tepla čakajú systémové riešenie

Pod súčasnú kritickú situáciu, v ktorej sa ocitla väčšina dodávateľov tepla, sa podpísali nesystémové opatrenia ministerstva financií a zmenené pravidlá tvorby ceny tepla pre výrobcov. Ako nám potvrdili viacerí bratislavskí výrobcovia tepla, pôvodné určovanie cien tepla podľa tzv. vecnej regulácie bolo nahradené cenami maximálnymi. A tie určili okresné úrady ešte na začiatku roka.

Ako nám v tejto súvislosti povedal Vojtech Kinčoš, konateľ spoločnosti Terming, ktorá vyrába a dodáva teplo v Starom Meste, tieto ceny nezodpovedajú reálne dosahovaným cenám. Pre udržanie cien, ako ich stanovil štát prostredníctvom okresných úradov, a tým dosiahnutia legitímnosti svojich požiadavok voči odberateľom s cieľom minimalizovania svojich strát, by mal výrobca

tepla minimalizovať náklady na výrobu tepla, teda aj opravy a údržby. Udržať maximálnu výrobu tepla aj za cenu nevhodnej výroby a prekurovania. Pre Terming z toho vyplývajú tieto ceny: plynové kotolne 257 SK/GJ, kotolne na pevné palivo 316 SK/GJ, pre výmenníkové stanice na horúcu vodu 252 SK/GJ a parné výmenníkové stanice 272 SK/GJ. Terming momentálne zabezpečuje pokrytie nákladov na výrobu a dodávku tepla z úverových zdrojov. Je to, pochopiteľne, len dočasné riešenie. Ak v blízkej budúcnosti nedôjde k systémovému riešeniu financovania tepla, Terming nebude viesť výrobu tepla zabezpečiť.

S takmer rovnakými problémami zápasi aj ďalší výrobca tepla - spoločnosť C-term, ktorá zabezpečuje vykurovanie, dodávku teplej a studenej vody do viac ako 57 tisíc domácností, zdravotníckych

a školských zariadení v mestských častiach Devínska Nová Ves, Dúbravka, Petržalka. Ide o najväčšiu súkromnú tepelárenskú spoločnosť v celej republike. „Nesystémové opatrenia a chýbajúce legislatívne nariadenia v oblasti dotácií tepla spôsobujú problémy aj výrobcovi tepla, napriek tomu, že nie dostávajú dotácie. Platobná neschopnosť odberateľov tepla, ktoré vyrába naša spoločnosť, spôsobuje nárast pohľadávok na dodávku tepla, ktoré v niektorých dňoch presahujú aj 60 miliónov korún. Ceny tepla stanovené cenovým výmerom pre našu organizáciu sa pohybujú v rozsahu 195 - 221 SK/GJ. Je problematické ich udržať, ale do konca roka sa nám to podarí,“ povedal riaditeľ C-termu Ján Trnka. V prípade, že sa ocitnú v horšej finančnej situácii, budú podobne ako v minulosti odstavovať neplatičov. Martina Galátová

Aj starosta Starého Mesta Andrej Ďurkovský si obliekol zásteru a v rámci dobročinnnej akcie Founder's Day v reštaurácii McDonald's predával hamburgery. FOTO - Vladimír Mišauer

Hamburgery tentoraz predávali známe tváre

BRATISLAVA

V piatok 2. októbra sa v reštauráciách McDonald's uskutočnil Founder's Day 98, ktorý je už tradičnou oslavou narodenín zakladateľa tejto spoločnosti Raya Kroca.

V bratislavských reštauráciách, ktoré sú súčasťou viac ako 23 500 prevádzok McDonald's v 113 krajinách sveta, sa na oslavách zúčastnili priatelia a obchodní partneri spoločnosti, populárne osobnosti z kultúry, športu a verejného života.

Polovičný výtazok z predaja najväčšieho hamburgeru - Big Mac - za tento deň bude použitý na zakúpenie televízorov pre Základnú nemocničnú školu pri Detskej fakultnej nemocnici na Kramároch. Výzberaná suma v tento deň dosiahla v bratislavských reštauráciách spoločnosti McDonald's sumu 100 tisíc korún.

V reštaurácii na Námestí SNP svojou účasťou podporil túto myšlienku aj starosta Starého Mesta Andrej Ďurkovský, riaditeľ Fun rádia Peter Abrahám a riadi-

teľ spoločnosti McDonald's Slovakia Klaus Hammer, spevák Marián Grexa, riaditeľka spomenutej základnej školy Zuzana Skákalová a členovia skupiny Hex. Na Obchodnej hamburgery predával známe tváre z televízie Markíza - Patrik Herman, Anna Ghanamová, Ľubica Jurigová a ďalší. V Soravia centre na Rožňavskej obsluhovali Vlado Repčík, Dano Junas, Zuzana Tlučková, skupina Made to Mate a Jano Kuric zo skupiny Vidiek. (brn)

Mestské múzeum ponúka pohľad do minulosti

BRATISLAVA

Mestské múzeum v Bratislave oslávilo tento rok 130. výročie svojho založenia. Cieľom mnohých aktivít múzea je podpora vnímania vlastnej identity a rozširovania historického vedomia Bratislavčanov. Snahou pracovníkov múzea je potešiť i poučiť všetky generácie obyvateľov mesta. Aj preto Mestské múzeum v Bratislave pravidelne od septembra do júna pripravuje prednášky o bratislavskej histórii.

Ako nás upozornila Beáta Husová z Mestského múzea v Bratislave, tento

rok má prednáškový cyklus názov Bratislava 1848 -1918. Doplnia tak rovnomenú výstavu, ktorej expozícia je v múzeu verejnosti už prístupná. Prednášky dokumentujú hospodársku situáciu a čulý kultúrny i spoločenský život Bratislavčanov, ako aj význam mesta v uvedenom období na prelome storočí. Prednášajúcimi sú renomovaní a uznávaní odborníci.

Mestské múzeum v Bratislave pozýva širokú bratislavskú verejnosť, aby každú druhú stredu v mesiaci navštívila budovu Starej radnice, kde sú vždy od 15.30 hod. v kinosále múzea zaujímavé

a poučné prednášky o histórii mesta Bratislava.

Doteraz sa už uskutočnili prednášky o bývaní v Bratislave, o histórii bratislavského obchodu a o bratislavských fotografoch a fotoateliéroch v rokoch 1848 - 1918.

Najbližšia prednáška bude v stredu 21. októbra a jej témou bude Bratislava na pohľadniciach z prelomu storočí. Prednášajúcim bude doc. Mikuláš Gažo.

V novembri sú potom pripravené prednášky o počiatkoch športu a telovýchovy v Bratislave a o histórii zdravotníctva a farmácie v našom meste. (brn)

Spomienka na strieborné časy bratislavské

AD: MALÁ SPOMIENKA

NA „ZLATÉ ČASY“ BRATISLAVSKÉ (Staromestské noviny, 11. jún 1998)

Prečítal som si so záujmom malú spomienku na zlaté časy bratislavské Hansa Zabada z Augsburgu. Ja mám, žiaľ, smolu, že som mladší, takže moje zlaté časy v Bratislave boli len strieborné. Narodil som sa v Bratislave len 3 dni po „vítaznom februári“ a žil v tomto meste až do roku 1981. Spomínam si na našu Dunajskú ulicu a Liga pasáž, ktorou som chodieval na Grösslingovu ulicu 16 do starého gymnázia. Učiteľia tu až na jednu-dve výnimky boli na deti zlí, a preto v roku 1959 odišlo mnoho žiakov na protest rodičov do školy na Dunajskú a Grösslingovu 46.

V 60. rokoch som pocítoval ako zločinné zbúranie Bratislavy, tragické vedenie trasy mosta pri Dóme sv. Martina, ktorej strašným vyvrcholením je autostráda cez mesto popri Grassalkovichovom paláci a postavenie nemotorného kolosu Slovenskej národnej galérie, kde som ešte po vojne v bývalej Tarande na nádvorí ležiac v detskom kočíku „chodieval“ napolárne Čaje o piatej. Pamätám si aj Čaje o piatej v hoteli Carlton a Palmová záhradu v lete, letné kúpalisko na Tehelnom poli a Lido, starý Zimný štadión, kde boli v roku 1958 majstrovstvá Európy v krasokorčuľovaní. Bolo to snáď prvýkrát po vojne, keď do Bratislavy zavítali športovci spoza železnej opony v takom počte. Zlatú medailu v kategórii žien vyhrala Ingrid Wendl, v kategórii mužov bratislavský Karol Divín (u ktorého rodičov som začiatkom 50. rokov navštevoval hodiny korčuľovania), v kategórii tanečných párov Markham - Jones z Anglicka, v kategórii športových dvojíc Věra Suchánková - Zdeněk Doležal. Krasokorčuľovanie sa vtedy v Bratislave aj vďaka priamym televíznym prenosom stalo také populárne, že deti zbierali články z novin a lepili ich aj s fotografiami krasokorčuľovníkov do veľkých zošitov.

Toto je moja malá spomienka na strieborné časy bratislavské a dúfam, že raz sa striebro premení na brilianty.

Karol Lehocký,
Allschwill, Švajčiarsko

Nové možnosti saunovania

RUŽINOV / DÚBRAVKA

Od 6. októbra sú v prevádzke ružinovské Kúpele Delfín v Ružovej doline. Oznámila mám to Správa telovýchovných a rekreačných zariadení mesta Bratislava.

Pre mužov je sauna otvorená vždy v utorok a vo štvrtok od 12.00 do 22.00, v sobotu od 10.00 do 20.00 h. Pre ženy je sauna prístupná v stredu a v piatok od 12.00 do 22.00 h. Rodiny sa môžu saunovať spoločne každú v nedeľu od 12.00 do 18.00 h.

Rovnako je verejnosti prístupná aj finska sauna v areáli kúpaliska Rosnička v Dúbravke. Saunovanie ponúka mužom v stredu a v piatok, ženám v utorok a vo štvrtok vždy od 12.00 do 20.00 h. Spoločné saunovanie je prístupné v v sobotu a v nedeľu tomto istom čase. (brn)

Správy z podsvetia

NOVÉ MESTO

NA ROHU URSÍNÝHO A EUBEAN-SKEJ ULICE vybuchlo osobné auto Mazda. Policajní experti zistili, že neznámy páchatel vnikol do vozidla a pod prístrojovú dosku hodil ručný granát juhoslovenskej výroby. Výbuch poškodil podlahu a interiér auta a vybil sklá.

NA TOMÁŠIKOVEJ ULICI pri železničnej stanici Nové Mesto sa pohybovali traja bosí cudzinci. Privolaní policajti zistili, že ide o občanov Bangladéša, ktorých neznámi páchatelia okradli o osobné veci, doklady i topánky.

PETRŽALKA

NA DOLNOZEMSKÉJ ULICI dvojica páchatelov prepadla benzínové čerpadlo. Jeden z nich pištoľou kalibru 7,65 mm zastreľil 45-ročného pracovníka čerpadla, potom ušiel, lebo ich vyrušil kolega nebohého. Polícia zadržala jedného z lúpežníkov - V. B. a vyšetrovateľ Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru Bratislava ho obvinil z vraždy. Po druhom zločincovi, Milanovi Huttovi z Petržalky vyhlásili celoštátne pátranie.

NA TEMATÍNSKEJ ULICI sa neznámy páchatel vlámal do kuchyne základnej školy. Z kuchyne ukradol mäso za vyše 24-tisíc korún, počítač s príslušenstvom, telefón so záznamníkom, ohrievač a finančnú hotovosť, čím spôsobil škole škodu za 100 tisíc Sk.

RUŽINOV

NA NEZÁBUDKOVEJ ULICI vystrelil 59-ročný Gabriel Cz. na 7-ročného chlapca z plynovej pištole kalibru 9 mm Knall a spôsobil mu zranenie na pravej časti tváre. Policajti zaistili zbraň a muža predviedli na políciu. Páchatel sa k trestnému činu priznal.

NA KRÍŽOVATKE RUŽINOVSKÉJ A TOMÁŠIKOVEJ ULICE napadli a zbili štyria mladí muži dvoch mladíkov po tom, čo ich upozornili, aby sa medzi sebou nehádali a nebili. Bratia Vincent a Imrich H. z Trsteníc, Tibor R. a Tibor L. z Bratislavy spôsobili 19-ročnému Jurajovi Š zranenia tváre a hrudníka, ktoré si vyžiadali lekárske ošetrenie. Bitkárov policajti zadržali a predviedli na ružinovské oddelenie polície.

STARÉ MESTO

NA BEBLAVÉHO ULICI v bare Vydrica sa dvaja muži značne pod vplyvom alkoholu s pištoľami v rukách vyhrážali návštevníkom zariadenia. Privolaní policajti u nich našli dva revolvery Filipietta, ktorých majiteľom bol jeden z nich. Išlo o repliky historických zbraní, ktoré neboli funkčné a strelby-schopné, no i tak výtržníkov predviedli na políciu.

V KRÁĽOVSKOM ÚDOLÍ v hoteli Sorea sa ubytovali dvaja cudzinci - Nemeč a Maďar. Počas celého 10-dňového pobytu tvrdili, že sú zamestnancami organizácie UNICEF, ktorá ich pobyt v hoteli zaplatí. Potom však náhle zmizli a zaťali „sekeru“ 38 180 Sk. Polícia ich zadržala a sudca rozhodol o ich vzatí do väzby, pretože sú stíhaní pre trestný čin podvodu.

NA KLARISKEJ ULICI vyrušil domáci pán zlodeja, ktorý mu z balkóna kradol vyvesené oblečenie. Páchatelovi sa síce do príchodu polície podarilo utiecť, ale nie ďaleko. Privolaní policajti zadržali 25-ročného Milana N. z Pezinka a odcudzené šatstvo vrátili pohotovému majiteľovi. (his)

Strecha ako na hrade

Bamätníci histórie

Palác grófov z rodiny Erdódy na Ventúrskej ulici 1 nepatrí donedávna k reprezentačným stavbám nášho mesta. Mnohí stravníci závodnej reštaurácie Dunaj ani netušili, že obedia v šľachtickom paláci.

Pôvodne stáli na mieste paláca tri meštianske domy, postavené na svahu pod cintorinom svätého Martina ešte v stredoveku. Tie v polovici 18. storočia kúpil gróf Juraj Erdódy a na prelome 60. a 70. rokov pod vedením meštianskeho staviteľa M. Walcha domy prestavali. Pôvodnú formu strechy paláca nepoznáme, lebo zhorela v roku 1809, keď vznikol požiar v južnej časti mesta od striel, ktoré na mesto vrhala Napoleonova armáda. Palác potom zastrešili provizórnou nízkou strechou. Tú medzi rokmi 1930 a 1940 nahradili nízkym, veľmi nevzhľadným tretím poschodím.

V minulom roku palác generálne opravili, pričom sa podarilo odkryť aj zaujímavé detaily starších stavebných fáz, napríklad

gotického prejazdu. Podľa plánov Petra Bouda a Ivana Masára postavili novú strechu so zabudovaným podkrovím. Takú strechu mal palác asi aj na konci 18. storo-

čia. Architekti sa inšpirovali strechami objektu na západnej terase Bratislavského hradu.

Štefan Holčík

FOTO - Vladimír Mišauer

Najväčší štricáci boli na dolnej Dunajskej

Dunajská ulica nie je až taká dlhá ako - povedzme - Broadway, ale v detstve sme sa zreteľne delili na chlapcov z hornej, dolnej a strednej Dunajskej. Najväčší štricáci sme boli my na dolnej Dunajskej. Strední bývali okolo Liga pasáže a musím povedať, že to väčšinou boli maľkári. Dom s pasážou, ktorá spája Dunajskú s rovnobežnou Grösslingovou dala postaviť Americká slovenská liga zo zbierky amerických krajanov. Možno sa presne tá organizácia nazývala inak: Liga amerických Slovákov alebo len Americká liga - pre nás chlapcov z Dunajskej ulice jestvovala proste LIGA.

Liga pasáž, Liga-dvor, Liga strecha (lebo naháňali sme sa aj po strechách!) a hlavne KINO LIGA. V tom kine som videl Alibabu a štyridsať zbojníkov, Zorra pomstiteľa, Hrdinov z Nomais, Život v Kanafase, aj Pád Berlína a Muža siedmich tvári. Každý z tých filmov som videl vždy trikrát za sebou. Kino premietalo o druhej, o štvrtej, o šiestej a o pol deviatej. Na to večerné neskoré predstavenie sme my malí už zostať nemohli. Až neskôr, v mládenectve, keď sa bolo treba s babami bozkávať sme mohli... taká bola tradícia. A chlapci z Dunajskej na tradíciu nikdy nedali dopustiť!

Keď som mal sedem-osem rokov, bol som maličký, ale mrštný a vynaliezavý ako Old

Chlapci z Dunajskej ulice

Shaterhand. Zamiešal som sa bez lístka medzi vchádzajúcich platiacich divákov a zaliezol som nenápadne pod radiátor pri stene kinosály. Celý film som potom preležal na bruchu pod radiátorom. Keď sa objavil na plátne nápis THE END, rýchlo som sa zamiešal medzi ľudí, ktorí vychádzali z kina. Potom stačilo vybehnúť z pasáže von ku vchodu z ulice a - keď sa mi film páčil - celú akciu pod radiátorom zopakovať. Dosiahol som takú nenápadnosť, že som chodil do kina smelo každý deň trikrát. Už som si zvykol, stal som sa suverénnym čiernym návštevníkom. Premohla ma pýcha a zabudol som na opatnosť. Raz premietali sovietsky film Jar v Zariečnej ulici a to bola taká nuda, že som pod radiátorom zaspal a zobudil som sa, až keď ma pobúrené uvádzačky vliekli za ucho z kina von. Ucho som mal celé v plameňoch. Ešteže z jednej strany Ligapasáže ordinoval ušiar MUDr. Bečer a z druhej strany ušiar MUDr. Lajda!

Dr. Bečer mal raz v plameňoch balkón. Chytila sa mu slivovica v demizónoch. Ako? Prečo? Nikto nevie! Najprv tam nehybne stála v demizónoch a zrazu sa chytila a horela. Bol to slávny požiar, hasiči behali po streche kina LIGA a Bečerov sused -riaditeľ Slovenského národného divadla

Janko Kákoš osobne riadil (režiroval) hiasiacu prácu. Dr. Bečer totiž nebol doma a od tekutej horľaviny - slivovice sa začali chytať aj ostatné balkóny. Ešte po rokoch sme majiteľa horľaviny prezývali dr. Hriatô.

No legendárny požiar bol až po Víťaznom februári 1948 - keď už boli ustanovené na homej aj dolnej Dunajskej ulici uličné výbory KSS a domovníčky chodili na cvičenia Ľudových milícií vo vkusných tmavomodrých baretkách. Keď mali cvičenie, poobliekali aj ostatných rodných príslušníkov do uniforiem Ľudovej milície a v suterénnych priestoroch OV KSS zápasili - v rámci cvičenia - milicionári z Dunajskej ulice zhodou okolností tiež s demizónmi. Zhodou okolností v nich tiež bola dáka frndžalica. Občas počas manévrov vytryskla pieseň SULIKO a pridala sa celá Dunajská ulica. Škoda, že niektoré staršie praženice nemali pochopenie pre manévry milicionárov a prišli si po manželov, ako keby šlo o nejakú skrivodlivú vec! Nadránom na Dunajskej všetko stíchlo. Len smetiari lomozili kukami, keď vysypali na voz kvalitné jednotné socialistické smeti. Smetiarsky voz ťahali dva kone štajerskej sorty. My chlapci z Dunajskej ulice sme na kone nahlas hvízdali, ale už si neviem spomenúť prečo. Mená tých koní si dodnes pamätám. Volali sa Čuk a Gek.

Július Satinský

Bratislavské naj...

PRVÝM MÚZEOM bolo v Bratislave Prírodovedné múzeum, ktorého zakladateľom bol v roku 1856 Lekársko-prírodovedecký spolok.

PRVÉ SLOVENSKÉ NOVINY začali v Bratislava vychádzať 1. júla 1783 a volali sa Prešpurské noviny.

PRAVIDELNÉ ROZHLASOVÉ VYSIELANIE z Bratislavy sa začalo 2. októbra 1926 o 18.30 veršami Ivana Krasku, po ktorých nasledoval koncert.

ZROD TELEVÍZIE na Slovensku sa datuje k 3. novembru 1956, keď sa po prvýkrát priamym prenosom z bratislavského Parku kultúry a oddychu prihlásilo verejnosti televízne štúdio ČST Bratislava.

NAJZNÁMEJŠÍM CUKRÍKOM vyrábaným v Bratislave boli od konca minulého storočia mliečne karamelky, známe ako „štolverky“. Vyrábali sa od roku 1896 v podniku bratov Stollwerckovcov.

MEDZI NAJZNÁMEJŠIE VINÁRNE

v Bratislave patrili štyri: Stelzer na Veternej ulici, Podrum na Špitálskej, Schone Lotty na Dlhej (dnes Panskej) a Veľkí františkáni. Hlavných návštevníkov bratislavských vech zásobovali aj potulní obchodníci. Patril k nim aj „virštlman“ Dorazil. Svoj miniatúrny obchodík mal upevnený na šiji. Predával red'kovky, na tvrdo uvarené vajíčka, očká, sardinky, olomoucké syrečky či teplé párky. Obľubu vech spoluvytvárali sami návštevníci. Schádzali sa tu príslušníci všetkých sociálnych, národnostných a náboženských skupín.

PRVÉ KAVIARNE, ktoré sa neskôr stali vážnymi konkurentmi vinární, sa v Bratislave objavili v 1. polovici 18. storočia. Typické bratislavské vechy zanikli po roku 1945, keď z mesta odišli ich nemeckí majitelia.

NAJVÄČŠIA KATASTROFA, ktorú spôsobili plávajúce ľadové kryhy tým, že zatarasili koryto Dunaja, bola v roku 1526, vtedy Petržalku zmietla povodeň takmer úplne. (sk)

Spomienkový album

Urbanistický útvar podobný malému námestiu vznikol za budovu bývalého Mestského divadla už v 18. storočí. Keď v roku 1886 postavili nové Mestské divadlo, priestor medzi Ondrejovou (Andreassgasse, teraz Gorkého) a Ružovou (Rosengasse, teraz Jesenského) zachovali a parkovo upravili.

V roku 1912 tam postavili fontánu v secesnom slohu, ktorá bola súčasne pomníkom zosnulému županovi grófovi Štefanovi Pálffyemu. Pomník sochársky stvárnil Alojz Rigele. Pomník po vojne zničili. Fragment z neho je dnes inštalovaný na dvore Pálffyovského paláca na Panskej 17, kde dnes sídli GMB. Námestie nesie od roku 1932 meno J. Á. Komenského. V parku stávala drevená trafika a benzínová pumpa. Park zrušili, keď v rokoch 1969 až 1972 prestavali historickú budovu Mestského divadla pre potreby Opery SND. Vtedy pod úroveň námestia zabudovali podzemné sklady a časť bývalého parku zastavali moderným objektom.

Terajšia Gorkého ulica sa už od stredoveku volala ulicou svätého Ondreja. Blízko bol cintorín s kaplnkou. Na rohu, kde dnes stojí Národná banka (pri Štúrovej ulici) bola kamenná socha svätca v nadživotnej veľkosti. Neskôr ulicu pomenovali na počesť grófa Andrásyho. Do roku 1945 niesla meno nemeckého básnika Goetheho.

Štefan Holčík

FOTO - archív a Vladimír Mišauer

Divadlá

OPERA A BALET SND

15. 10. - Námesačná
16. 10. - Šeherezáda
17. 10. - Tosca
19. a 20. 10. - Čarovná flauta
20. 10. - Carmen
21. 10. - Cosi Fan Tutte
22. 10. - Trubadúr
23. 10. - La Traviatta
24. 10. - Snehulienka a 7 pretekárov
(14.00 a 17.00)

26. 10. - Tosca
27. 10. - Predaná nevesta
28. 10. - Šeherezáda
29. 10. - Rusalka
30. 10. - Labutie jazero
31. 10. - Alda

DPOH

15. 10. - Prelet nad kukučkiným hniezdom
16. 10. - Ženský zákon
17. 10. - Sluha dvoch pánov (ND Praha)
18. 10. - Na miskách váh (ND Praha)
20. 10. - Zhenadála
21. 10. - Na skle maľované
22. 10. - Divadelná komédia
23. 10. - Višňový sad
24. 10. - Prelet nad kukučkiným hniezdom
25. 10. - Na skle maľované
26. 10. - Rok na vsi (ND Brno)
27. 10. - Ženba
28. 10. - Ženský zákon
29. 10. - Prelet nad kukučkiným hniezdom
30. 10. - Čertice
31. 10. - Chrobák v hlave

MALÁ SCÉNA SND

15. 10. - Tango
16. a 18. 10. - Demokrati
17. 10. - Stratený list
21. 10. - S vylúčením verejnosti
22. 10. - Masťný hniec
23. 10. - Demokrati
24. 10. - Krehká rovnováha
25. 10. - Keď tancovala
27. 10. - Úbohý vrah
28. 10. - Šialený deň
29. 10. - Krehká rovnováha
31. 10. - Vlastenci z mesta Yo

ASTORKA - KORZO '90

15. 10. - Macocha
16. a 17. 10. - Meštiaci - scény z domu Besemenovovcov
18. a 20. 10. - Kupec benátsky
23. a 24. 10. - Armagedon na Grbe
26. 10. - Výmena
28. 10. - Meštiaci - scény...
29. 10. - Ujo Váňa
30. 10. - Les
31. 10. - Matka

Ština

HVIEZDA: do 21.10. - Zachráňte vojaka Ryana (USA), 22.-31.10. - Zorrova maska (USA)

YMCA: do 21.10. Pomstiteľia (USA), 22.10. - 4.11. Malí bojovníci (USA)

MLADOSŤ: do 21.10. - Pomstiteľia (USA), 22.-31.10. - Zaklánač koní (USA)

OBZOR: do 21.10. - Zaklánač koní (USA), 22.10. - Trainspotting (VB), 23.10. - Jackie Brownová (USA), 24.-26.10. - Štyri izby (USA), 27.-29.10. - Armageddon (USA)

ODBOJ: 9.-11.10. - Armageddon (USA), 14.-18.10. - Godzilla (USA), 24.-25.10. - Atlantis (USA), 30.10. - Tak dobre, ako sa len dá (USA), 31.10. - Zachráňte vojaka Ryana (USA)

Francúzsky filmový režisér Luc Besson sa opäť pod morskú hladinu. Po magickej hĺbočine to je Atlantis. FOTO - archív

Fascinujúci výlet pod morskú hladinu

Kritici a publicisti po celej Európe sa nadchýňajú. Nie je to uhrančivá Brutálna Nikita, nie je to podmanivý Leon, ani zvláštne spojenie nezrelosti Miľy Jovic a drsnosti Bruca Willisa v Piatom elemente. A predsa je to Luc Besson. Po úspešnej Magickej hĺbočine sa francúzska režisérka legenda znovu vydala pod hladinu oceánu. S prekvapujúcim výsledkom.

Filmovou udalosťou pod názvom Atlantis je už len ten fakt, že majster dramatických príbehov so zvláštnou prichutou magična, ktorý svojimi filmami vytvoril svojbytný žáner - akýsi protipól amerických umelínových akčných snímok, sa rozhodol nakrútiť dokument. tentoraz na svoju odysseu nepotreboval oceľových superhrdinov z mäsa a kostí,

ani príšery z iných planét a galaxii. Jednoducho zhmotnil, ozvučil a dal do pohybu detský sen (ako sám režisér Atlantis označuje). Ak sa Bessonovi ako malému chlapcovi snivali takéto sny, je čo potichu závidieť. A pozerat' sa - 68 minút na plátne defiluje podmorský svet v celej svojej nádhere. Hra svetla a tmy, divadlo farieb. Všetko je v pohybe. Zvláštne spoločenstvá rýb, ktoré blúdžia pred okom kamery, potom náhle zmiznú, riadiac sa kvotievakými oceánskymi zákonitosťami. Delfíny vo fascinujúcom podmorskom tanci. Bossovia oceánskeho podsvetia - žraloci, ktorí sa pred vašimi očami pobijú o kus potravy. Tvary a živí tvorovia, akých ste ešte nevideli. Nádherne korálové útvary, vytvárajúce bizarné mestečká, v ktorých sa „to všet-

ko“ odohráva. Život pod vodou bez človeka. Žijeme si svoj svet na súši a neuvedomujeme si, že aj pod vodou sa toho toľko deje. Aj toto mal Besson na mysli, keď sa s kamerou a tímom tvorcov vrhol do oceánskych vôd. Aj tu majú obyvatelia svoje presné zákonitosti, osudy, príbehy, „melie“ sa to tu tak isto ako „u nás hore“. Verte, keď vám to hovorí jeden z najuhnančivejších filmových rozprávačov Európy, navyše syn potápačských inštruktorov a sám amatérsky potápač Besson. Keď si k tomu všetkému prirátate hudbu Erica Serru, akoby vyvierajúcu z podmorských hĺbín práve v momente, keď to všetko sledujete, Atlantis vás vtiahne do svojho sveta, z ktorého sa vám po vyše hodine ani nebude chcieť...

Alexandra Tinková

Slovenská literatúra sa stretáva v Rakúsku

KITTSEE

V Etnografickom múzeu na zámku v Kittsee sa v uplynulých dňoch začal cyklus literárnych posedení pod názvom Literatúra v kultúrnej kaviarni, ktoré tu budú bývať každý mesiac. V rámci týchto literárnych večerov budú v Rakúsku postupne predstavovaní slovenskí spisovatelia a spisovateľky.

Hostami prvého večer boli Mária Bútorová a Etela Farkašová – obe členky

klubu spisovateliek FEMINA, ktorého cieľom je „navzájom sa hľadať v novom spoločenskom systéme“. Pod názvom Každodenná nekonečnosť čítali texty k téme Postihnutie a emigrácia, v ktorých sú citlivosť a jemnosť zabalené v sile básnickej reflexie.

Ďalším z hostí stretnutia s Literatúrou v kultúrnej kaviarni na zámku v Kittsee bude dlhoročný šéfredaktor časopisu Romboid Pavel Vilikovsky. Tento literárny večer sa uskutoční v piatok 30.

októbra o 19. hodine. Novembrovými hosťami budú opäť ženy – spisovateľka a filozofka Etela Farkašová a členka Slovenskej akadémie vied Eva Maliti – Fraňová.

Podujatia Literatúra v „Kulturcafé“ Kittsee organizuje Literárny dom v Mattersburgu, Interregional Center for Art, Research, Education Austria – Slovakia (Inter Areas) a kultúrny spolok KUKUK v Kittsee. Víťaní sú všetci milovníci slovenskej literatúry. (mač)

Obce sú povinné postarať sa o stromy

BRATISLAVA

Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny sú vlastníci, správca alebo nájomca pozemku, na ktorom sa nachádza strom s obvodom nad 50 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, alebo krovité porasty s výmerom nad 10 m², povinní sa o takúto drevinu starať, ošetrovať ju a udržiavať.

Pri poškodení, alebo výskyte nákazy dreveniny chorobami môže okresný úrad uložiť vlastníčkovi, správcovi, alebo nájomcovi pozemku vykonať nevyhnutné opatrenia na jej ozdravenie alebo rozhodnúť o jej vyrúbaní. Na vyrub dreviny sa vyžaduje súhlas odboru životného prostredia okresného úradu s výnimkou stromov s obvodom kmeňa do 50 cm, meraným vo výške nad 130 cm nad zemou a

krovitých porastov s výmerou do 10 m² a s výnimkou obnovy produkčných ovocných drevín.

Toto ustanovenie sa neuplatňuje v prípade, ak drevina rastie v chránenom území, parkoch, verejných sadoch a záhradách, v cintorínoch, stromoradiach, vo vetrolamoch, brehových porastoch, opustených ťažobných priestoroch, prameniskách, rašeliniskách, v okolí zdravotníckych, školských, priemyselných, poľnohospodárskych objektov. Okresný úrad môže v súhlase na vyrub dreviny uložiť žiadateľovi, aby uskutočnil primeranú náhradnú výsadbu drevín na mieste vopred určenom v súčinnosti s obcou a to na náklady žiadateľa. V prípade, že žiadateľ nie je vlastníkom pozemku, na ktorom sa náhradná drevina vysadila, môže mu ob-

vodný úrad životného prostredia uložiť starostlivosť o ňu, najviac však na dobu troch rokov. Ak nemožno požadovať náhradnú výsadbu, príslušný okresný úrad môže uložiť finančnú náhradu vo výške spoločenskej hodnoty dreveniny, ktorá bola vyrúbaná. Tá sa stane potom príjmom Štátneho fondu životného prostredia. Náhradnú výsadbu a starostlivosť o náhradnú drevinu na pozemku, ktorý nie je vo vlastníctve žiadateľa o vyrub dreviny, možno uložiť len s predchádzajúcim súhlasom vlastníka dotknutého pozemku. Obce sú povinné viesť evidenciu pozemkov vhodných pre náhradnú výsadbu vo svojom obvode a zároveň musia zabezpečovať výsadbu drevín na vhodných obecných pozemkoch.

Barbora Krištofičová

Šťastie za kultúrou?

PETRŽALKA

DK Zrkadlový háj, Rovniaková 3
16.10. o 19.00 - Folklórne zrkadlenie
17.10. o 18.00 - Dopravár, vystúpenie súboru
20.10. o 19.00 - Folkforum - S. Janoušek
23.10. o 19.00 - Svadby/Vták ohnivák, predstavenie Bratislavského divadla tanca
24.10. o 19.00 - Svadby/Vták ohnivák
31.10. o 18.00 - Koncert modlitieb a chvál
KLUB ZA ZRKADLOM
22. 10. o 18.00 - Industrial party: Gumovacia hlava (film) + Lahká múza a ďalšie (koncert)
29. 10. o 18.00 - Spiklenci slasti (film) + Fibichuv úlis a Chorchester (koncert)
DK Lúky, VígPašská 1
16.10. o 19.00 - MUsic Club (rock, ska, funk)
17.10. o 20.00 - Zverokruh - Váhy
18. a 25.10. o 16.00 - Pubi Disco Show
20. a 27.10. o 10.00 - Deti deťom
22.10. o 19.00 - Cestovateľský klub (Laos)
23.10. o 19.00 - Music Club, (rap)
24.10. o 19.00 - Kabaret M. Pavelekovej
25.10. o 16.00 - Pubi Disco Show
30.10. o 19.00 - Music Club (progressive rock)

DÚBRAVKA

DK, Dúbravka, Saratovská 2
11.10. o 14.00 - Ferdo mravec, detské muzikálové predstavenie Těšinského divadla
18.10. o 10.30 - V(F)čielka a ja, rozprávková klauniáda pre deti
25.10. o 10.30 - Divadielko pre deti
30.10. o 19.00 - Ander z Košíc, nový program tohto košického humoristu

RUŽINOV

DK Ružinov, Ružinovská 28
7. - 11.10. - Dni ružinovskej kultúry
7. 10. o 19.00 - Divadelný večer
8. a 10. o 11.00 a 19.00 - Mníšky, verejné generálky muzikálu
9.10. o 19.00 - Mníšky, premiéra
10. - 12.10. o 19.00 - Mníšky, muzikál
13.10. o 19.00 - Bubus, hudobná veselohra
15.10. o 19.00 - Talk show Miroslava Donutíla, zábavný večer
16. - 19.10. o 19.00 - Mníšky, muzikál
20.10. o 19.00 - Scéna súčasného tanca
22.10. o 19.00 - Glamerous, koncert hudobnej skupiny
24. a 25.10. o 19. - Mníšky, muzikál
27.10. o 19.00 - Bohéma, komorné divadlo Bratislava
30. a 31.10 o 19.00 - Mníšky, muzikál

NOVÉ MESTO

Stredisko kultúry, Vajnorská 21
17.10. o 19.00 - Miroslav Donutíla: Pořád se něco děje, zábavný program
21.10. o 19.00 - Moravěnka na Slovensku, koncert dychovej kapely
22.10. o 19.00 - Jazzový štvrtok, hrá Ragtime Jazz Band a hostia
23.10. o 19.00 - Rockové pódium, koncert skupín Dementor, Zersabil a No Promises
29.10. o 19.00 - Koncert skupiny NERĚŠ

VIEDEŇ

19. 10. o 19.30 - Chór moskovského patriarchu (Konzerthaus, Lotringerstrasse 20)
21.10. - DJ Bobo, koncert (Ktrhalle Oberlae)
26.10. - Peter Kraus, koncert (Konzerthaus, Lothringerstrasse 20)

Bratislavské
Noviny
najbližšie vyjdú 22. 10.